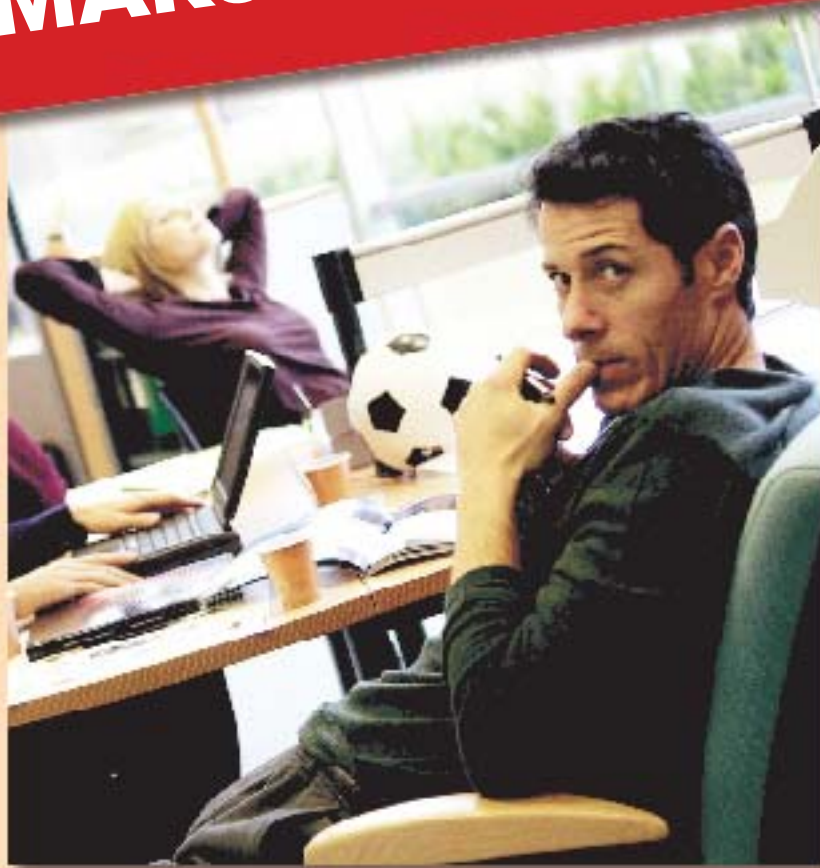

Yrittäjän

MAKSUVAIKEUDET

- ennaltaehkäisy
- vaaran merkit
- korjaavat toimenpiteet

Velkaneuvonta ry

Yrittäjän maksuvaikeudet

Sisällysluettelo

Toimituskunta:

Leila Holtari

Lahden kaupungin talous- ja velkaneuvontatoimiston esimies

Pekka Lindberg

Asianajaja, Vantaa

www.asianajo-lindberg.com

Mia Mäenpää

Oikeustieteen kandidaatti, Lahti

Opas on toteutettu kauppa- ja teollisuusministeriön koordinoiman, Matti Vanhasen hallituksen 2003 - 2007 yrittäjyyden politiikkaohjelman puitteissa saadulla taloudellisella tuella.

Toimituskunta kiittää Vantaan kaupungin talous- ja velkaneuvontaa opasta laadittaessa saadusta arvokkaasta palautteesta.

ESIPUHE	3
VALMIUDET YRITTÄMISEEN	4
Yleistä	4
Yritys-Suomi ja Yrityksen palveluhakemisto	5
Uusyrittäjäkeskukset	5
Seudulliset ja paikalliset yrityspalvelut	6
Kuntien elinkeinoasiamiehet ja yrityspalveluyhtiöt	6
RAHOITUS	7
Starttiraha	7
Mikroyrittäjän aktiovointituki	7
Finnvera Oyj	8
Pääomasijoitustoiminta	8
JOITAKIN NÄKÖKOHTIA YRITTÄJIEN VEROTUKSESTA	9
YRITTÄJIEN EDUNVALVONTA JA KOULUTUS	10
YRITTÄJIEN TYÖTTÖMYYSKASSAT	12
YRITTÄJÄN ELÄKEVAKUUTUS	13
YRITYKSEN TUNNUSLUVUT	14
RAHOITUSKRIISI	15
TERVEHDYTTÄMISMAHDOLLISUUDET	17
Sovinnot	17
Verojen maksujärjestelyt	19
MAKSUHÄIRIÖMERKINNÄT	20
MAKSUKYVYTTÖMYYSMENETTELYT	21
YRITYSSANEERAUS	22
Yleistä	22
Saneerausmenettely pähkinänkuoressa	22
Hakemusvaihe	23
Menettelyvaihe	23
Saneerausohjelman vahvistaminen ja ohjelmavaihe	24
YKSITYISHENKILÖN VELKAJÄRJESTELY	25
Elinkeinoharjoittajaa koskevat erityiset edellytykset	26
Tulojen paraneminen – lisäsuoritusvelvollisuus	26
Velkajärjestelyn suhde konkurssiin	27
KONKURSSI	27
YRITYSTOIMINNAN HALLITTU ALASAJO?	29
Osakeyhtiön lopettaminen	30
MAKSUKYVYTTÖMYYDEN JÄLKEEN	31

Esipuhe

Pienet ja keskisuuret yritykset muodostavat Suomen talouselämän perustan. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2006 Suomessa toimi noin 250.000 yritystä, joista 93,2 %, eli runsaat 233.000 oli ns. mikroyrityksiä. Tilastollisesti mikroyritys määritellään yritykseksi, jonka palveluksessa on vähemmän kuin 10 työntekijää ja jonka vuosiliikevaihto tai taseen loppusumma on enintään 2 miljoonaa euroa. Arvion mukaan yksinyrittäjiä on 130.000 - 140.000. Vuonna 2006 aloittaneiden yritysten määrä oli noin 33.000 ja lopettaneiden yritysten määrä noin 22.000.

Usein yrittäjyys syntyy ja lähtee liikkeelle yrittäjän suppeasta erityisosaamisesta, jolloin muu osaaminen ja asiantuntemus tulisi hankkia yrityksen ulkopuolelta. Ihanteellisissa tilanteissa elinkeinon harjoittaminen on omasta osaamisesta ja pääomasta saadun hyödyn maksimointia. Todellisuus on usein toisenlainen. Monilla aloilla yrittäjyys on ainoa keino työllistyä osaamista ja koulutusta vastaavaan työhön. Pienten yritysten perusheikkoutena pidetään talousosaamisen puutetta, joka ilmenee siten, että edes kirjanpitoa - saati muuta talouden ajantasaista seuranta - ei ole hoidettu asiantuntevasti.

Tämä opas on suunnattu ensisijaisesti yksin- ja mikroyrittäjille tai sellaisiksi aikoville taloudellisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai niihin puuttumiseksi mahdollisimman varhain. Oppaan keskeisenä tarkoituksena on toimia tietolähteenä maksuvaikeuksia aavistavalle tai sellaisiin jo joutuneelle yrittäjälle. Oppaassa karotetaan myös aloittavalle yrittäjälle suunnattua julkista palveluntarjontaa, joten siitä toivotaan olevan hyötyä myös yrityksen perustamista harkitsevalle. On todennäköistä, että konsultointi jo yrityksen perustamisvaiheessa on omiaan ehkäisemään taloudellisia vaikeuksia.

Ei ole koskaan ennen aikaista kääntyä asiantuntijan puoleen, tapahtui se sitten tilitoimistossa, lakimiehen luona tai kunnan velkaneuvonnassa.

Valmiudet yrittämiseen

Yleistä

Ennen yritystoiminnan aloittamista valmiudet yrittämiseen tulisi kartoittaa huolella. Muun muassa seuraavien testien perusteella voi selvittää omien resurssien riittävyttä:

Finnvera Oyj:n internetsivuilla

www.finnvera.fi

on testi yrityksen perustamista suunnittelevalle.

<http://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/perustaminen.html>

Talouden perusasioita koskevaa tietoa pienyrittäjän näkökulmasta on saatavilla muun muassa Finnveran työkirjasta Lasse Karjalainen: **Pienyrittäjän talousopas**. Opas on tarkoitettu toimintaansa aloittavalle tai jo toimivalle pienyritykselle. Valmiuksia yrittämiseen kannattaa kokeilla myös **Kaakkois-Satakunnan Kehityskeskukseen Ensiaskel -testillä**

<http://193.209.5.10/KSK/polku.nsf/testi/OpenForm>

jolla selvitetään yrittäjäksi aikovan ominaisuuksia. Sivun laskelmat -linkistä löytyvät lisäksi Yrityksen karkea taloudellinen

laskelma, Starttirahalaskelma ja Tulossuunnitelma.

www.te-keskus.fi

Työvoima- ja elinkeinokeskusten yrityspalvelupisteet eri puolilla maata tarjoavat ensikäden neuvontapalveluja yrityksen perustamista suunnitteleville tai jo käynnistymisvaiheessa oleville yrityksille. Yrityspalvelupisteiden yritysneuvojat auttavat alkavia yrittäjiä mm. yritysideojen jäsentämisessä ja kehittämisessä, eri rahoitusvaihtoehtojen selvittämisessä sekä perustamismuodollisuuksien hoitamisessa. TE-keskuksilla on kehittämisohjelmia yritystoiminnan käynnistämiseen, kuten yritysideojen arviointi- ja kehittämisohjelma **ProStart**.

Yrittäjäksi ryhtyvä esimerkiksi Taloushallintoliiton kotisivuilta

www.taloushallintoliitto.fi

hyvän yleiskuvan siitä, mitä kirjanpitovelvollisuus pitää sisällään. Sivulla selostetaan esimerkiksi laskulta vaadittavat pakolliset merkinnät ja luetteloidaan kirjanpitoaineistoon kuuluva materiaali. Sivulla on myös Kirjanpidon ABC -osio, eli mitä jokaisen pitäisi tietää kirjanpidosta.

Aloittavan yrittäjän virallislähteet puolestaan löytyvät **patentti- ja rekisterihallituksen** sivuilta

www.prh.fi/fi/kaupparekisteri.html

sekä verohallinnon kotisivuilta

www.vero.fi

osiosta Verotustietoa yritysasiakkaille > Uusi yritys.

Yritys-Suomi ja Yrityksen palveluhakemisto

Maksuttomassa **Yritys-Suomi** -verkkopalvelussa

www.yrityssuomi.fi

on mm. **Yrityksen perustajan info**.

Yrityksen palveluhakemisto

www.haeyrityspalvelu.fi

Yrityksen palveluhakemisto on verkkopalvelu yritykselle, yrittäjälle ja yrittäjäksi aikovalle. Hakupalvelussa on noin 2 000 julkisen yrityspalvelun ja elinkeinoelämän järjestön keskeiset tiedot. Tietoja voi etsiä esim. maantieteellisen toimialueen, yrityksen elinvaiheen, nimen, asiasanalistan tai vapaan tekstihaun avulla. Hakupalvelun tarjoaa Yritys-Suomi -portaali, ts. sen on tuottanut kauppa- ja teollisuusministeriö yhteistyökumppaneineen. Palvelun käyttö on maksutonta.

Uusyrittäjäkeskukset

www.uusyrittajakeskus.fi

Uusyrittäjäkeskusverkosto tarjoaa yrittäjäksi aikoville laadukasta ja maksutonta neuvontaa, joka tukeutuu yli 1 300 elinkeinoelämän asiantuntijan osaamiseen. Verkoston toimintaa ylläpidetään elinkeinoelämän, valtion ja TE-Keskusten sekä kuntien ja seutukuntien toimesta. **Suomen Jobs and Society ry** on 29 alueellisen uusyrittäjäkeskuksen yhteistoimintajärjestö.

- Espoo – Espoon seudun Uusyrittäjäkeskus ry
- Hämeenlinna – Hämeen Uusyrittäjäkeskus ry
- Helsinki – Naisyrittäjäkeskus ry
- Helsinki – Helsingin Uusyrittäjäpalvelu ry

- Hyvinkää – Yrityspaja ry, Hyvinkään-Riihimäen Seudun Uusyrittäjäkeskus
- Joensuu – Pohjois-Karjalan Uusyrittäjäkeskus ry
- Jyväskylä – Tuhansien järvien Uusyrittäjäkeskus ry
- Kemi – Meri-Lapin Startti Oy
- Kokkola Karleby – Keski-Pohjanmaan Uusyrittäjäkeskus ry Firmaxi
- Kuopio – Kuopionseudun Uusyrittäjäkeskus ry
- Lahti – Silta yrittäjäyhteisö – Lahden alueen uusyrittäjäkeskus ry
- Lohja – Länsi-Uudenmaan Uusyrittäjäkeskus ry
- Loviisa – Loviisanseudun Uusyrittäjäkeskus ry
- Mikkeli – Mikkelin Seudun Uusyrittäjäkeskus ry Dynamo
- Oulu – Oulun seudun Uusyrittäjäkeskus ry
- Pietarsaari – Pietarsaaren seudun Uusyrittäjäkeskus Concordia
- Pori – Yrityspalvelu Enter, Porin seudun Yrityspalveluyhdistys ry
- Porvoo – Porvoon Seudun Uusyrittäjäkeskus ry
- Rauma – Rauman Seudun Yrityspalvelu ry
- Savonlinna – Itä-Savon Uusyrittäjäkeskus ry
- Seinäjoki – Etelä-Pohjanmaan Uusyrittäjäkeskus Neuvoo-Antava
- Tammisaari – Eteläkärjen Uusyrittäjäkeskus ry
- Tampere – Tampereen Seudun Uusyrittäjäkeskus ry Ensimetri
- Turku – Generaattori, Turun seudun Uusyrittäjäkeskus ry/Turun seudun yrityspalvelukeskus Potkuri
- Tuusula – Keski-Uudenmaan Uusyrittäjäkeskus ry
- Uusikaupunki – Vakka-Suomen Uusyrittäjäkeskus ry
- Vaasa – Vaasanseudun Uusyrittäjäkeskus Startia
- Vantaa – Vantaan Uusyrittäjäkeskus ry
- Varkaus – Wäläky Keski-Savon Uusyrittäjäkeskus ry

Uusyrittäjäkeskuksen laatima **yrityksen perustamisopas** löytyy osoitteesta

www.perustamisopas.fi

Seudulliset ja paikalliset yritys- palvelut

Seudullisten yrityspalveluiden kautta yrittäjä tai yrittäjäksi aikova tavoittaa keskeiset yrityksen perustamiseen ja yritystoiminnan kehittämiseen tarjolla olevat julkiset palvelut. Seudullisia yrityspalveluita ovat yleensä TE -keskusten, seudullisten kehittämissyhtiöiden, uusyrityskeskusten ja ProAgrian yrityspalvelut sekä työvoimatoimistojen työntajapalvelut ja starttirahaan liittyvä neuvonta. Myös hautomopalvelut kuuluvat yleisesti seudullisiin yrityspalveluihin. Esimerkiksi oheisesta linkistä löytyy melko kattava ohjeistus yrityksen perustamista harkitsevalle:

www.oulu.ouka.fi/ouluseutu/yrityspalvelut/perustamisopas.

Seudulliset yrityspalvelut löytyvät Yritys-Suomen Yrityksen palveluhakemistosta

www.haeyrityspalvelu.fi

hakusanalla ”seudulliset yrityspalvelut”.

Yrityshautomossa aloittava pienyritys tai idea-asteella oleva hanke löytää systemaattisesti organisoidun kehittämissympäristön, joka tuottaa alkavalle yrittäjälle monia hyötyjä. Hautomot tarjoavat mm. toimitilaa kohtuullisella vuokralla, yhteisiä toimistopalveluja ja liikkeenjohdon neuvontaa, koulutusta ja konsultointia. Yrityshautomoiden yhteystietoja löytyy Yrityksen palveluhakemistosta.

Kuntien elinkeinoasiamiehet ja yrityspalveluyhtiöt

Perustamisneuvontaa antavat myös kuntien elinkeinoasiamiehet ja yrityspalveluyhtiöt.

Yhteystiedot löytyvät kuntatiedon internet-sivuilta

www.kunnat.net

ja Yrityksen palveluhakemistosta.

Rahoitus

Paikallinen **TE-keskus** neuvoo ja avustaa aloittavan yrittäjän tukien hakemisessa. Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus **Tekes** rahoittaa ja aktivoi yritysten ja julkisten tutkimusyksiköiden haastavia tutkimus- ja kehitysprojekteja. Tekesillä on vuosittain käytettävissä avustuksina ja lainoina noin 450 miljoonaa euroa teknologian ja innovaatiotoiminnan kehityshankkeisiin. Sosiaalinen yritys puolestaan voi saada käynnistämistukea palkkauksesta aiheutuviin menoihin. Maaseutuyrittäjä voi saada avustusta toimintaansa TE-keskuksen maaseutuosastolta.

Starttiraha

Starttirahalla pyritään turvaamaan yrittäjäksi ryhtyvän toimeentulo toiminnan käynnistysvaiheessa. Starttirahaa haetaan omalla lomakkeellaan paikallisesta työvoimatoimistosta. Uusyrityskeskukset toimivat lausunnon antajina starttirahahakemuksissa.

Mikroyrittäjän aktivointituki

Mikroyrittäjän aktivointituki on tarkoitettu alentamaan 1-9 henkilöä työllistävän mikroyrityksen kynnystä palkata ulkopuolinen asiantuntija kehittämään yrityksen liiketoimintaa. Aktivointitukeen liittyvää lisätietoa ja hakemuslomakkeita saa muun muassa seudullisten yrityspalveluiden kotisivuilta. Tuki on tarkoitettu yrityksen laajentamiseen ja kehittämiseen. Sitä myönnetään

- myyntiin ja markkinointiin (ei mainontaa)
- kansainvälistymiseen ja vientiin (hankkeen koko rajaava tekijä)
- verkostokumppanuuteen
- lakiasioihin (kauppasopimukset ym.)
- sukupolvenvaihdokseen ja yrityskauppa-asioihin (arvonmääritys ostajalle)
- sähköiseen liiketoimintaan
- investointihankkeen valmisteluun (laskelmat ja suunnitelmat)
- uuden tuoteidean mallinnukseen

Finnvera Oyj

Finnvera Oyj:n tuotevalikoimassa on runsaasti erilaisia lainoja, jotka soveltuvat erikokoisten yritysten erilaisiin käyttötarkoituksiin.

- Investointi- ja käyttöpääomalaina on tarkoitettu sekä uusille että jo toimiville yrityksille erilaisten rakennus, kone- ja laiteinvestointien sekä kasvun aiheuttamien käyttöpääomatarpeiden rahoittamiseen,
- kansainvälistymislaina on tarkoitettu suomalaisen pk-yrityksen ulkomailla tapahtuvan liiketoiminnan rahoittamiseen. Käyttötarkoituksena voi olla ulkomaille perustettavan tai siellä toimivan tytä- tai osakkuusyrityksen tai toimipaikan investoinnit, kehittäminen tai kasvu,
- kehittämislaina on tarkoitettu pienten ja keskisuurten yritysten kehittämishankkeiden rahoittamiseen,
- naisyrittäjälaina on tarkoitettu yritykselle, jossa naiset ovat enemmistöosakkaina ja jota nainen johtaa,
- pienlaina on tarkoitettu erityisesti pienen, alkavan tai jo toimivan yrityksen toiminnan rahoittamiseen,
- pääomalaina soveltuu osakeyhtiömuotoiselle yritykselle investointien, tuotekehityksen ja kasvusta aiheutuvan käyttöpääomarahoituksen osana Finnveran muuta rahoitusta,
- ympäristölaina on tarkoitettu pk-yrityksen vapaaehtoiseen ympäristöinvestointeihin,
- yrittäjälaina on tarkoitettu uuden yrityksen perustamiseen, jo toimivan yrityksen osakkeiden tai yhtiömies osuuksien ostamiseen sukupolvenvaihdostilanteissa tai osakekaupoissa sekä toimivan yrityksen osakepääoman korottamiseen.

Lainojen lisäksi Finnvera Oyj tarjoaa yrityksen lainarahoitukseen ja pääomarakenteen vahvistamiseen soveltuvia omavelkaisia takauksia.

Alustakaus on suomalaisen laivanvarustamo- tai laivanrakennustoimintaa harjoittavan yrityksen luotolle annettava vakuus.

Finnvera-takaus on tarkoitettu vakuudeksi erilaisiin yrityksen rahoitustarpeisiin. Se sopii pk-yrityksille sekä erityisin perus-

tein myös suuryrityksille. Finnvera-takaus voidaan myöntää EIR:n (Euroopan Investointirahasto) tukemana investointien ja niihin liittyvän käyttöpääoman rahoitukseen liittyvänä kasvutakauksena, joka on tarkoitettu pankki- ja vakuutusyhtiöluottojen vakuudeksi. Finnveran kasvutakaus voidaan myöntää normaalia takausta edullisemmin kasvaville, innovatiivisille ja enintään 100 henkilöä työllistävälle pk-yrityksille.

Kansainvälistymistakaus on tarkoitettu suomalaisen pk-yrityksen ulkomailla tapahtuvan liiketoiminnan rahoituksen vakuudeksi. Käyttötarkoituksena voi olla ulkomaille perustettavan tai siellä toimivan tytärosakkuusyrityksen tai toimipaikan investoinnit, kehittäminen tai kasvu.

Pientakaus on tarkoitettu perustettaville tai enintään 50 henkilöä työllistävälle yrityksille.

Ympäristötakaus on vakuus vesiensuojelu-, ilmansuojelu- sekä jätteidenhyödyntämisinvestointien rahoitukseen.

Pääomasijoitustoiminta

Myös Suomessa yleistyneestä pääomasijoitustoiminnasta on Finnveran internetsivujen ohella tutustumisen arvoinen Suomen Pääomasijoitus ry:n sivusto

www.fvca.fi

Sivuilla julkaistujen tilastojen mukaan pääomasijoittajien kohteet ovat sekä mikroyrityksiä että useita satoja henkilöitä työllistäviä yhtiöitä. Pääomasijoitustoiminnalle on tyypillistä se, että toimialalla toimivat ammattimaiset pääomasijoitusorganisaatiot sijoittavat yleensä varojaan julkisesti noteeraamattomiin yrityksiin. Pääomasijoittaja etsii, rahoittaa ja edistää sellaisia korkeiden tuotto-odotusten riskihankkeita, joiden on usein vaikea saada rahoitusta muista rahoituslähteistä. Pääomasijoittajan tarkoituksena on kehittää kohdeyrityksen toimintaa ja edistää yrityksen arvonnousua. Pääomasijoittaja ei ole yrityksen pysyvä omistaja vaan sellainen, joka pyrkii irtautumaan yrityksestä yleensä tietyn ennalta sovitun määräajan kuluessa. Sijoittajat omistavat yleensä vähemmistöosuuden yrityksen pääomasta. Sijoittajan tuotto määräytyy kokonaan yrityksen arvonnousun perusteella ja realisoituu osakkeiden luovutusvoittona.

Joitakin näkökohtia yrittäjän verotuksesta

Osakeyhtiön verotus tapahtuu suhteellisen, 26 %:n verokannan mukaisesti. Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla tai henkilöyhtiöllä (avoimessa yhtiössä tai kommandiittiyhtiössä) verotus on omistajien ja yhtiömiesten verotusta, joten verokanta vaihtelee 0 - 60 %:n välillä. Osakeyhtiössä yhtiön verotettava tulo ei vaikuta välittömästi osakkaiden verotukseen. Henkilöyhtiössä tulo tulee verotetuksi yrittäjän ja osakkaan tulona riippumatta siitä, nostaako hän yrityksestä voittoa vai ei. Osakeyhtiössä sen sijaan on mahdollista jättää tulo verotettavaksi 26 %:n verokannalla ns. ”lipastoimisella”.

Vaikka yritystulon korkea pääomatulo-osuus on useimmissa tapauksissa verovelvolliselle edullinen, joidenkin yrittäjien verotus muodostuu ankarammaksi kuin vastaavan tulotason palkansaajan verotus. Siksi on säädetty, että yksityinen elinkeinonharjoittaja voi valita yritystulon pääomatulo-osuudeksi 10 % 20 %:n sijasta. Hän voi siten laskea, kumman prosenttiluvun käyttäminen johtaa pienempiin veroihin. Tällöin pääomatulon määrä pienenee ja ansiotulona verotettavan osingon määrä suurenee. Vaatimus kannattaa tehdä yleensä silloin, kun yrittäjän ansiotulot ovat melko pienet.

Muun muassa Uusyrittäjäkeskuksen julkaisemassa ”Oma yritys”-oppaassa selostetaan eri yritysmuotojen verotuksen pääperiaatteet.

Pääomatuloja ovat: korkotulo, pörssiyhtiöstä saatu osinkotulo, vuokratulo, voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, maaineksista saadut tulot ja kiinteän tai irtaimen omaisuuden luovutuksesta saatu voitto (luovutusvoitto). Pääomatuloa on myös muu sellainen tulo, jota varallisuuden voidaan katsoa kerryttäneen. Vero pääomatulosta on aina 28 %.

KHT-tilintarkastaja Pauli Vahteran mukaan Suomen verotussysteemi on etupainotteinen, mikä tarkoittaa, että valtio ottaa yrittäjältä ikään kuin luottoa. Noin 70 % yrityksen veroista maksetaan ennen veron perusteena olevan tulon kertymistä kassaan. Etupainotteisuudesta johtuen yrittäjältä jäävät konkurssissa mahdolliset verovähennykset saamatta. Näin yrittäjälle määräytyy liian korkeat verot, joita vielä korotetaan erilaisilla sanktioilla.

Keskimäärin kahdeksan kymmenestä konkurssihakemuksesta on verottajan ja työeläkeyhtiön tekemiä.

Yrittäjien edunvalvonta ja koulutus

Yrityksen palveluhakemisto ohjeistaa alueellisten ja ammattillisten edunvalvontajärjestöjen hakemisessa.

Suomen Yrittäjät

www.yrittajat.fi

on jäsenmäärältään Suomen suurin elinkeinoelämän järjestö. Järjestöllä on 412 paikallisyhdistystä,

www.yrittajat.fi/sy/home/nsf/www/paikallisyhdistykset

21 aluejärjestöä,

www.yrittajat.fi/sy/home/nsf/www/aluejarjestot

50 toimialajärjestöä

www.yrittajat.fi/sy/home/nsf/www/toimialajarjestot

sekä yli 96 000 jäsenyritystä.

Alueellisen **kauppakamarin**

www.kauppakamari.fi

jäsenyys tarjoaa liikevaihdon perusteella määräytyvää jäsenmaksua vastaan muun muassa alueellisia erikoispalveluja, koulutusta sekä laki- ja neuvontapalveluja.

Perheyritysten liitto

www.perheyritystenliitto.fi

pyrkii kotisivujensa mukaan edistämään suomalaisten perheyritysten toimintaedellytyksiä sekä vastuullista ja kasvullista omistajuutta.

Perheyritysjäsen edistämiskeskus ry

www.vaske.fi/perheyritysjäsen

on perustettu 2006 vahvistamaan perheyritysten omistamiseen ja johtamiseen tarvittavaa erityisosaamista tarjoamalla perheyritysjäsen erityistarpeisiin räätälöityä palvelua, kuten

neuvontaa, koulutusta ja tutkimuspalveluja. Keskus edistää myös perheyrittäjien verkostoitumista. Valkeakoskella toimiva Perheyrittäjyyden edistämiskeskus tekee yhteistyötä alueellisten yrittäjäjärjestöjen, päättäjien ja oppilaitosten kanssa. Yhdistyksen palvelut ovat maksullisia, jäsenyys maksaa 100 – 1.000 euroa vuodessa yrityksen koosta riippuen.

Pienen ja Keskisuuren Teollisuuden Edistämissäätiö (PKT-säätiö)

www.pkt.fi

PKT-säätiö on yksityinen, osittain valtion rahoittama organisaatio. PKT-säätiön tarkoituksena on edistää pk-yritysten liikkeenjohdollista osaamista. Säätiö tekee tunnetuksi pk-yrityksille suunnattuja osaamispalveluja. Taustaorganisaatioita ovat Elinkeinoelämän keskusliitto ja sen keskeiset toimialajärjestöt, kauppa- ja teollisuusministeriö, Finnvera Oyj, Finpro ry, Suomen Yrittäjät ja Tekes.

Yrityskummitoiminta

www.yrityskummit.fi

Yrityskummitoiminnan tarkoitus on hankkia entisistä ja nykyisistä elinkeinoelämän vaikuttajista yrityskummeja, joiden osaamista ja kontakteja hyödynnetään kuntien elinkeinotoi-

minnan ja yritysten kehittämisessä. Yrityskummitoiminta on vapaaehtoisuuteen ja eri osapuolten yhteistyöhön perustuvaa, talkoohengessä tapahtuvaa toimintaa kummi-kunnan yritystoiminnan ja elinkeinoelämän kehittämiseksi. Yrityskummi toimii yrittäjän keskustelukumppanina, tukijana, valmentajana ja neuvonantajana.

Työvoimahallinnon

www.mol.fi

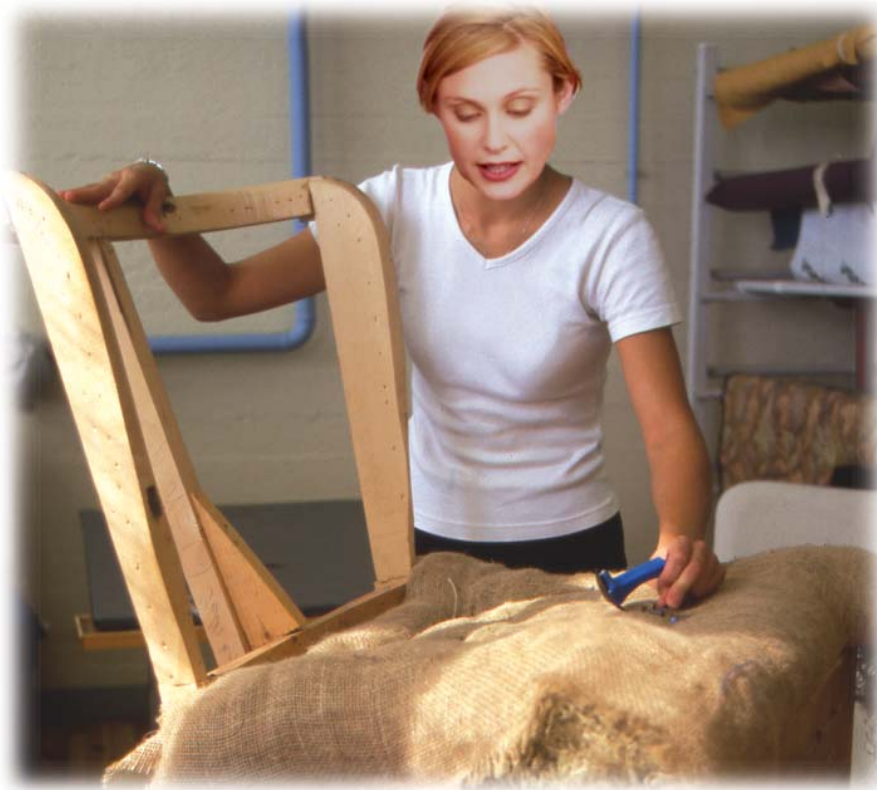
lisäksi yrittäjille suunnattua koulutustarjontaa voi tarkastella Suomen Yrittäjäopiston kotisivuilta

www.syo.fi.

Sivuilta löytyy linkki myös oppisopimus pohjaista koulutusta tarjoaville oppilaitoksille. Oppisopimustarjontaa löytyy myös osoitteesta

www.oppisopimus.net.

TE-keskusten internetsivuilta löytyvät tiedot TE-keskusten järjestämästä koulutuksesta. Yrittäjille suunnatusta koulutuksesta informoidaan myös tämän oppaan viimeisessä luvussa.

Yrittäjien työttömyyskassat

Ammatinharjoittajien ja yrittäjien työttömyyskassa

www.ayt.fi

Suomen Yrittäjien Työttömyyskassa

www.syt.fi

Yrittäjän työttömyyskassan jäsenmaksu määritellään vuosimaksuna. Liittymisvuonna jäsenmaksua peritään liittymiskuukauden alusta lukien. Vuosimaksun suuruus on 3 % työttömyysvakuutuksen perusteeksi valitun työtulon 5800 euroa ylittävästä osasta 25 000 euron työtuloon saakka ja sen ylimenevältä työtulon osalta 2 %. **Työttömyyskassojen jäsenmaksu on henkilökohtaisessa tuloverotuksessa kokonaisuudessaan vähennyskelpoinen.**

Yrittäjä saa työttömyyspäivärahaa, jos yritystoiminta on kokonaan lopetettu tai keskeytetty yli neljän kuukauden ajaksi. Yritystoiminta voi loppua myyntiin, konkurssiin tai muuhun liiketoiminnan lopettamiseen. Yrittäjä on oikeutettu päivärahaan sen jälkeen, kun hän on ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi kotipaikkakuntansa työvoimatoimistoon ja työvoimatoimikunta on todennut hänet työttömäksi. Yrittäjä ei voi saada päivärahaa lomautuksen ajalta. Yrittäjän työssäoloaika täytyy, kun yrittäjä on ollut kassan jäsen vähintään 24 kuukautta ennen työttömäksi jäämistä. Lisäksi edellytetään, että lakisääteisen eläkevakuutuksen vahvistettu työtulo on tänä aikana ollut vähintään 8520 euroa vuodessa (710 /kk). Työssäoloehdon täyttävät jäsenyyskuukaudet voivat kertyä myös jaksoissa neljän vuoden aikana.

Kausiluonteinen yrittäjä on henkilö, joka voi luonnonolojen takia toimia vain osan, keskimäärin enintään kuusi kuukautta vuodesta yrittäjänä. Kausiluonteinen yritystoiminta ei turvaa eikä sen ole tarkoituskaan turvata ympärivuotista toimeentuloa. Kausiluonteinen yrittäjä ei joudu keskeytyksen jälkeen odottamaan neljää kuukautta saadakseen päivärahan, ja hän voi kerätä 24 kuukauden työssäoloehdon enintään neljän vuoden aikana.

Yritystoiminnan voi keskeyttää, jolloin päiväraha alkaa juosta aikaisintaan neljän kuukauden + 7 päivän omavastuuajan päästä. Ensin on ilmoitettava verottajalle ja vakuutusyhtiölle toiminnan keskeyttämisestä, ja saatava näiltä erillinen todistus asiasta. Sen jälkeen on mentävä työvoimatoimistoon, joka toteaa kirjallisesti yritystoiminnan keskeytyneen. **Oma ilmoitus keskeyttämisestä ei koskaan riitä.** Keskeytysaikana ei yrityksen puolesta voida tehdä sopimuksia, ottaa tilauksia, luovuttaa tavaraa varastosta tai lähettää laskuja. Yrittäjä ei voi keskeytysaikana viimeistellä päättynyttä liiketoimintaa tai valmistella tulevaa.

Jos yrittäjälle jää puhdasta myyntivoittoa yritystoiminnan päättyessä, kassa laskee kuinka pitkän ajan työtuloa myyntivoitto vastaa. Päivärahan maksu voi alkaa vasta tuon ajan jälkeen. Näin tehtävä myyntivoittojaksotus voi kestää enintään 24 kuukautta. Myyntivoittoa (ja päivärahan määrää) vähentävät hankintamenot ja mahdolliset velat. Tulevan päivärahan voi laskea osoitteessa

www.tyj.fi,

joka on työttömyysturvajärjestöjen yhteistyöelimen kotisivu.

Yrittäjien eläkevakuutus

Yrittäjän eläketurvasta on säädetty yrittäjän eläkelaisissa. Yrittäjän, joka tekee ansiotyötä olematta tässä työssään työtai virkasuhteessa, on otettava itselleen yrittäjän eläkelain mukainen vakuutus. YEL-vakuutus on otettava, jos

- yrittäjä on täyttänyt 18 vuotta
- yrittäjätoiminta on jatkunut yhdenjaksoisesti vähintään neljä kuukautta yrittäjän täytettyä 18 vuotta
- yrittäjän työtulo ylittää vuosittain vahvistettavan työtulon määrän

Vakuutusmaksut määräytyvät vakuutettavan työtulon perusteella. Aloittava yrittäjä saa 25 prosentin alennuksen YEL-vakuutusmaksuunsa ensimmäisten 4 vuoden ajan. Yrittäjä voi saada alennuksen vielä toiseen yrittäjätoimintajaksoon, mikäli ensimmäinen jakso on kestänyt alle 48 kuukautta. Toisen jakson alennusta yrittäjän tulee hakea itse.

YEL-maksut ovat verotuksessa kokonaan vähennyskelpoisia.

Vähennyksen tekee pääsääntöisesti se, joka on maksanut maksut eli joko yritys tai yrittäjä. Jos maksajana on yritys, vähennetään maksut yrityksen tuloksesta. Yrittäjän maksamat laskut vähennetään pääsääntöisesti yrittäjän omassa henkilökohtaisessa verotuksessa tai puolison verotuksessa.

Vakuutus on haettava jostakin seuraavista eläkevakuutusyhtiöstä: Eläkevakuutusosakeyhtiö Veritas, Keskinäiset Eläkevakuutusyhtiöt Etera, Ilmarinen ja Tapiola, Keskinäinen työeläkevakuutusyhtiö Varma, Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennia, Vakuutusosakeyhtiö Pensions-Alandia. Yhteystiedot löytyvät sivuilta

www.etk.fi ja www.tyoelake.fi.

Yrityksen tunnusluvut

Yrityksen toiminnan jatkuvuuden taloudellisia perusedellytyksiä – kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta – mitataan ja arvioidaan tavallisesti tilinpäätöksen perusteella laskettavien useiden eri tunnuslukujen avulla.

Liikevaihto

käsittää varsinaiseen toimintaan kuuluvien tuotteiden ja palveluiden myyntitulot, joista on vähennetty alennukset ja myyntiin välittömästi vaikuttavat verot, kuten arvonlisävero.

Taseen loppusumma

kuvaa omien varojen ja velkojen kokonaismäärää. Taseen loppusumma käsittää yrityksen omistuksessa olevan omaisuusmassan riippumatta rahoituslähteestä kirjanpitosäännösten mukaan arvostettuna.

Yleisimmät maksuvalmiutta kuvaavat mittarit ovat Current Ratio ja Quick Ratio. Nämä tunnusluvut kuvaavat, kuinka suuren osan lyhytaikaisista veloista yritys kykenisi maksamaan, jos yrityksen toiminta yllättäen lopetettaisiin.

Current ratio

Rahoitusarvopaperit + rahat ja pankkisaamiset + lyhytaikaiset saamiset + varasto

lyhytaikainen vieras pääoma (lyhytaikaiset velat)

Luokitusasteikko Yritystutkimusneuvottelukunta (YTN)		
Hyvä	Tyydyttävä	Heikko
Yli 2	1-2	Alle 1

Quick ratio ("happotesti")

Rahoitusarvopaperit + rahat ja pankkisaamiset + lyhytaikaiset saamiset

lyhytaikaiset velat - saadut ennakkomaksut

Luokitusasteikko

Yritystutkimusneuvottelukunta (YTN)

Hyvä	Tyydyttävä	Heikko
Yli 1	0,5-1	Alle 0,5

Quick ratio -suhdeluku mittaa **current ration**

www.balanceconsulting.fi/palvelu/html/ohjeVIII.shtml

tapaan tilinpäätöshetken rahoituspuskuria. Tunnusluvussa rahoitusomaisuus ajatellaan realisoitavaksi lyhytaikaisista velvoitteista selviämiseksi. Kun tunnusluku saa arvon yksi, rahoitusomaisuus ja lyhytaikaiset velat ovat samansuuruiset. Tunnuslukua voidaan vertailla vain saman toimialan yritysten kesken.

Ongelmien ennaltaehkäisyn kannalta tunnuslukujen ymmärtäminen ei ole yrittäjän kannalta olennaista, vaan tärkeintä olisi hallita kassa sekä hinnoittelu.

Uusyrittäjäkeskuksilla ja TE-keskuksilla on käytössään laskentaohjelmia kassavirtojen analysointiin. Markkinahinta ei ole riittävä peruste tuotteen hinnoittelulle, vaan on tiedettävä, paljonko tuotteen/palvelun tuottaminen maksaa. Suurimmat riskit ovat yleensä työkustannuksissa. On niin ikään tärkeää selvittää ennen sitoumuksiin ryhtymistä, kuinka paljon myynnin tulee lisääntyä, jotta esimerkiksi uuden lainan hoitokuluista tai vuokrankorotuksesta jäisi katetta.

Esimerkki: Yrityksen liikevaihto on 100 € ja myyntikate 40 € (40 %). Yrityksen kustannukset nousivat 12 %:lla. Kustannusten lisäys (12 %) lisätään myyntikatteeseen, mistä seuraa, että myyntikatteen pitäisi parantua 52 prosenttiin, jotta toiminta säilyy kannattavana. Kun viimeksi mainittu summa jaetaan alkuperäisellä myyntikateprosentilla (40 %), seuraa tästä, että liikevaihdon on lisäännytävä 100 eurosta 130 euroon, jotta kannattavuus pysyisi ennallaan lisääntyneistä kustannuksista huolimatta. (Lauseke: $52/0,4 = 130$).

Rahoituskriisi

Mikäli yrittäjällä on kirjanpitäjä, jolla on valmiuksia kassavirtojen seurantaan ja kassan kehittymisen tarkkailuun, on melko todennäköistä, että yrittäjä välttyy vaikeilta maksuongelmilta. Kassavirtojen seuranta mahdollistaa myös yritystoiminnan lopettamisen tilanteessa, jossa henkilö voi vielä kohtuullisessa ajassa selviytyä yritystoiminnan velvoitteista. Kirjanpitäjä ei siten ole yrittäjän ”välttämätön paha”, vaan tärkeä yhteistyökumppani.

Rahoituskriisi on yrityksen tila, jossa rahoitustarve ylittää sillä hetkellä käytettävissä olevan rahoituksen, eikä toiminnan tarvitsemaa lisärahoitusta saada ajoissa järjestymään tavanomaisilla toimenpiteillä. Rahoituskriisin varoitusmerkkejä ovat yrityksen kyvyttömyys maksaa sitoumuksiaan ajallaan.

Maksukyvyttömyyden ennakointiin liittyy monia tekijöitä:

- Liiketoiminnan tappiollisuus
- Tervehdyttämistavoitteiden epärealistisuus
- Toimialan kehitysnäkymät
- Yrityksen kilpailukyky

- Johdon ammattitaito
- Omistajien panostukset
- Rahoittajien suhtautuminen edellä mainittuihin seikkoihin

Yritystoiminnan sudenkuoppia ovat edellä lausuttujen seikkojen lisäksi usein myös nopeatempoinen laajentuminen sekä isot saatavat ja huonot maksuajat. Konkurssien syynä on yleensä investointien tekeminen liian positiivisin mielin ja luottavaisesti. Välttämättömien ja ”kyseenalaisten” investointien erottaminen voi joskus olla vaikeaa. Pienissä yrityksissä esimerkiksi sähköiseen laskutukseen siirtyminen saattaa olla kompastuskivi, joka heikentää yrityksen kannattavuutta.

Muita indikaattoreita mahdollisista ongelmista ovat yhtiön pääoman riittämättömyys, tilintarkastusraportit, epäonnistuminen luottosopimuksen noudattamisessa, lisääntyvä riippuvuus rahoittajasta ja ehdollisten (epävarmojen) saatavien korkea taso kirjanpidossa. Henkilöyhtiössä yksityisottojen määrä voi antaa viitteitä varojen käytöstä, joka ei kuulu normaaliin elinkeinotoimintaan.

Viime kädessä kysymys on kuitenkin siitä, riittävätkö yrityksen kassavirrat kattamaan yrityksen menoja.

Kysymykset ovat yksinkertaisia,

- kuinka paljon kassassa (pankkitilillä) on rahaa?
- Kuinka kauan kassa riittää, jos osa tuloista jää toteutumatta ja/tai aiheutuu yllättäviä kuluja?
- Paljonko yritykseen sitoutuu käyttöpääomaa?
- Lähiajan tulot ja menot ja niiden vaikutus maksuvalmiuteen?
- Tilapäisen häiriön sattuessa kuinka rahoitan vajeen?
- Tilapäisessä maksuongelmassa on yleensä kyse perusteiltaan kannattavasta liiketoiminnasta, jossa poikkeukselliset seikat kuten asiakkaiden maksuhäiriöt voivat aiheuttaa yritykselle tilapäistä maksukyvyttömyyttä, joka ajan myötä kyetään muuttamaan jälleen kannattavaksi. Esimerkkinä tilapäisestä maksuongelmasta voidaan mainita tilanne, jossa yritys ei voi toimia normaalilla kapasiteetilla, koska kuljetusliikkeen ainoa työntekijä jäi kiinni rattijuopumuksesta, minkä seurauksena tuomioistuin määräsi syytetylle/työntekijälle puolen vuoden ajokiellon.
- Tilapäisesti maksukyvyttömän yrityksen maksukykyä voidaan parantaa ottamalla lainaa, jos kassaanmak-

sut pitkällä aikavälillä ylittävät kassastamaksuveloitteet mukaan lukien lisälainan koron ja takaisinmaksun. Lainan ottaminen paniikkiratkaisuna johtaa usein ongelmiin pitkällä tähtäimellä. Joskus esimerkiksi yritystoiminnan keskeyttäminen saattaa olla parempi vaihtoehto lainarahaan verrattuna (keskeyttämisestä lähemmin jaksossa Yrittäjien työttömyyskassat).

- Lainan saaminen vaikeutuu huomattavasti, jos yrittäjällä on maksuhäiriömerkintä/merkintöjä. Yrittäjyyteen liittyy riskejä. Jos yrittäjällä on yksityisiä velkoja, jotka ovat syntyneet ennen yritystoiminnan aloittamista, voi sinällään järkevän lainan hankkiminen moninkertaistaa yritystoiminnan riskejä.
- Yrityksen maksuvalmiusvaikeuksissa tulee usein houkutus jättää ennakonpidätykset, sotut ja arvonlisäverot maksamatta, koska niitä ei lyhyellä tähtäimellä kukaan kysele ja koska ne ovat monesti yrityksen suurimpia kuluja. Viivästyskorkojen ja muiden sanktioiden lisäksi puheena olevien julkisten maksujen laiminlyönti täyttää verorikkomuksen tunnusmerkistön, josta rangaistuksena tuomitaan sakkoja ja vahingonkorvauksia. Vahingonkorvaus tuomitaan yleensä arvioperusteisena, koska kirjanpitoa ei enää pidetä luotettavana. Arvio on tavallisesti monikertainen todelliseen hyötyyn nähden. Rikostuomion seurauksena normaalisti viidessä vuodessa vanhentuva verovelka vanhenee 15/20 vuodessa.

Tervehdyttämismahdollisuudet

Jos yrityksen maksuvalmius on heikentynyt, yrittäjä joutuu pyytämään toimittajiltaan/asiakkailtaan maksuaikaa. Maksuajan pidennykset johtavat käteisalennusten menettämiseen, ja työaikaa kuluu maksu aikaneuvotteluissa ja maksusopimusten teossa. Asianajaja Väinö Teperin mukaan muutama kuukausi, maksimissaan vuosi, on kohtuullinen aika korjata liiketoiminnan suunta. Mikäli maksuvalmius ei toimenpiteiden jälkeen parane, on yrittäjän tehtävä siitä johdopäätöksensä.

Finnvera Oyj:ssä on laadittu yhteistyössä entisen kauppa- ja teollisuusministeriön ja Sammon/IF:n kanssa kehitetty ns. kipupisteanalyysi. Analyysin avulla konsultti voi arvioida yrityksen tilanteen ja tehdä tämän perusteella päätökset tarvittavista jatkotoimenpiteistä. Lisäksi Finnveralla on PK-liiketoimintayksikössään ns. tervehdyttämistiimi, johon kuuluu neljä kehityspäällikköä. Heidän työparinaan toimii lakiasianyksikön lakimies samalta paikkakunnalta. Tervehdyttämistiimin tavoitteena on muun muassa (Finnvera Oyj:n) luottotappioiden pienentäminen. Tervehdyttämisen prosessi käynnistyy Finnveran oman riskiluokituksen pohjalta, kun havaitaan yrityksen riskiluokituksen putoaminen tiettyyn luokkaan. Yritys liitetään ns. raportoitavien yritysten luokkaan, minkä jälkeen yrityksestä laaditaan tervehdyttämisuunnitelma ja mahdollisesti kehittämissuunnitelma.

TE-keskuksilla on valikoimissaan Balanssi- ja Kunto -tuotteet.

Finnveran, kauppa- ja teollisuusministeriön, PKT-säätiön ja sidosryhmien toimesta on kehitetty TMA-konseptia yritysten tervehdyttämiseen. Konseptin puitteissa PKT-säätiössä on kehitetty ja aloitettu Turnaround Management Consultant -konsulttien vuoden kestävä pilottikoulutus tervehdyttämiskonsulttien ja -palvelujen lisäämiseksi. PKT-säätiön internetsivuilla on vaikeuksissa olevien pk-yritysten ennakoiva tervehdyttämisen ja kehittämismalli yritystoiminnan kannattavuuden itsearviointiin

www.pkt.fi/tma.

Internet-osoitteesta

www.tmafinland.fi

löytyy tietoa taloudellisissa murrosvaiheissa olevien yritysten muutoshallinnasta.

Yrityksille suunnatut avustukset - kuten aktivointituki mikro-yrityksille - on suunnattu hankkeisiin, jotka tähtäävät kasvuun ja laajentumiseen. Avustuksia ei ainakaan vielä myönnetä toimenpiteisiin, joiden tavoitteena on rahoituskriisien analysoiminen ja tervehdyttämistoimenpiteet. Kriisien hallinta merkitsee usein yrityksen ydinliiketoiminnan löytämistä ja siihen keskittymistä. Tämä tarkoittaa esimerkiksi tuottamattoman varaston, vuokratilan tai kaluston myymistä sekä tuottamattoman liiketoiminnan lakkauttamista. Yrittäjä joutuu itse rahoittamaan puheena olevan ”rönsyjen karsinnan”, mikäli hänen omat resurssinsa eivät riitä saneeraus-toimenpiteiden läpiviemiseen.

Sovinnot

Sovintoratkaisu tarkoittaa velan ehtojen muuttamista yleensä velallisen eduksi. Akordi merkitsee velan anteeksiantoa kokonaan tai osittain. Joissain tilanteissa on velkojan kannalta edullisempaa tyytyä esimerkiksi yhdellä kertaa maksettavaan pääomasuoritukseen koroista ja kuluista luopuen verrattuna useita vuosia kestävään maksuohjelmaan taikka ulosottoperintään. Yrittäjä voi maksaa velkojaan myös sijaissuoritusten tai kuittausten avulla. Yksityishenkilöllä on harvoin vastaavaa mahdollisuutta käytettävissään.

Avainasemassa vapaaehtoisissa maksuohjelmissa on yrittäjän maksuvaran määrittäminen, ts. minkä verran yrittäjällä on kiinteiden ja muuttuvien kulujen sekä verojen jälkeen käytettävissään ylimääräisiä varoja kuukaudessa. ”Ylimääräisestä varallisuudesta” vähennetään tämän jälkeen yksityistalouden menot, jolloin huomioitavaksi tulevat pääasiassa asumismenot ja elinkustannukset. Elämiseen (ruoka, puhelinlaskut, tv-lupa, ym.) tulisi varata rahaa noin 400 euroa kuukaudessa. Jäljelle jäävä osuus on maksuvaraa, jolla velallinen ryhtyy velkojaan maksamaan. Maksuvaran määrittämisessä yrittäjä voi myös käyttää apuna esimerkiksi edellä mainitusta Ensiaskel-testistä löytyvää yrityksen kärkeä taloudellista laskelmaa. Ainakin seuraavat muuttujat pitäisi huomioida elinkeinonharjoittajan maksuvaran määrittelyssä:

Myynti

– ALV

Liikevaihto

Ostot

Työpalkat sivukuluineen

Muut muuttuvat kulut

Myyntikate

Vuokrat

Kiinteät henkilöstökulut

Matkakulut ja päivärahat

Puhelin

Posti

Toimistokulut

Markkinointi

Koneiden korjaus ja huolto

Kirjanpito

Yrittäjäeläke

Vakuutukset

Koulutus ja kurssit

Ammattikirjallisuus ja lehdet

Muut kiinteät kulut

Käyttökate

Korot

Verot

Rahoitustulos

Lähteenä laskelmalle on käytetty Uusyrityskeskukseen julkaisemaa PK-yrityksen liiketoimintasuunnitelmaa.

Lainojen lyhennykset, yksityisnostot/osingot, investoinnit ja käyttöpääoman lisäys puolestaan ovat tase-eriä, jotka kuvaavat yrityksen maksuvalmiutta. (Käyttöpääoman lisäys

tarkoittaa, että yrityksessä on rahaa kiinni myyntisaamisissa ja varastossa.) Henkilöyhtiön yhtiömies tai itsenäinen ammatin- tai liikkeenharjoittaja saa muun muassa verohallinnon internetsivuilta

www.vero.fi

ennusteen tulevasta verotuksestaan. Hakusanalla ”tulovero” löytyvät tuloveroasteikot ja kuntien veroprosentit. Veroprosentin voi myös laskea tarkemmin veroprosenttilaskurilla.

Yhtiölle ei myönnetä julkista oikeusapua, minkä vuoksi oikeusturvavakuutuksen ottaminen on tärkeää. Oikeusapua annetaan elinkeinonharjoittajan elinkeinotoimintaa koskevassa muussa kuin tuomioistuinasiasassa vain, jos siihen on erityistä syytä huomioon ottaen toiminnan laatu ja laajuus, elinkeinonharjoittajan taloudellinen ja henkilökohtainen tilanne ja olosuhteet kokonaisuudessaan.

Maksuvaikeuksiin joutuneelle yrittäjälle ei vielä ole tarjolla nimenomaan yrittäjälle suunnattua, julkisin varoin rahoitettua neuvontapalvelua. Velkaneuvojan resurssit ns. korjaavaan toimintaan rajoittuvat pääasiassa yksityishenkilön velkajärjestelyn hakemiseen sekä lyhennysvapaiden kuukausien anomiseen. Korjaavana toimintana voidaan pitää tilannetta, jossa yrityksellä on jo maksuhäiriömerkintöjä, jolloin elinkeinotulon ja/tai omaisuuden ulosotto tulee melko pian ajankohtaiseksi. Sovinnot ovat mahdollisia vielä silloinkin, kun velan ulosotto on jo vireillä. Yhtenä ensiapuna velkaneuvonnassa esitetään melko usein lyhennysvapaiden kuukausien anomista hoidossa olevalle velalle. Tällöin velallinen maksaa velastaan vain korot ja kulut. ”Rauhoitus aika” voi mahdollistaa esimerkiksi verovelkojen hoitamisen. Luotonantajat harkitsevat vapaakuukausianomuksia tapauskohtaisesti. Joissain tilanteissa velkoja on suostunut useiden kuukausien jaksoon, jossa velasta lyhennetään vain korkoja ja kuluja. **Tilanne, jossa yrittäjä joutuu harkitsemaan uuden lainan ottamista, on usein se hetki, jolloin maksuvaikeuksiin voidaan puuttua riittävän varhaisessa vaiheessa.**

Verotettava ansiotulo €	Vero alarajan kohdalla €	Vero alarajan yltävästä tulo-osasta, %
12 400 - 20 400	8	9,0
20 400 - 33 400	728	19,5
33 400 - 60 800	3 263	24,0
60 800 -	9 839	32,0

Lahden velkaneuvonnassa oli v. 2005 kokeilu, jossa velkaneuvontaan hakeutuneet yrittäjät ohjattiin maksuttomaan alkuanalyysiin, jossa asiakas toimitti edellisen ja kuluvan tilikauden tilinpäätöstiedot yrityssaneeraukseen perehtyneelle asiantuntijalle. Analyysin tarkoituksena oli selvittää yritystoiminnan jatkamismahdollisuudet. Kokeiluun osallistui noin 30 yrittäjäasiakasta. Osa yrittäjäasiakkaista haki alkuanalyysin jälkeen maksullisia jatkopalveluita ja osa pääsi omin toimin toteuttamaan tarpeelliset ratkaisut. Jokaisessa tapauksessa avun hakeminen oli hyvin perusteltua, eivätkä yrittäjät olisi ilman sitä päässeet hallitusti eteenpäin. Lähes kaikissa tapauksissa yrittäjän oli mahdollista jatkaa yritystoimintaa.

Verojen maksujärjestelyt

Verohallinnon internetsivuilta

www.vero.fi

on saatavissa tietoa veron maksun lykkäämisestä ja maksujärjestelyistä.

Verovirasto voi kirjallisesta hakemuksesta myöntää veron maksamiselle **lykkäystä** tilapäisten maksuvaikeuksien vuoksi. Lykkäyshakemuksen jättäminen verovirastoon ei vielä keskeytä veron perintää, vaan asiakas voi saada maksumuutuksen tai verovelka voidaan lähettää ulosottoon. Perintä keskeytyy vain, jos lykkäys myönnetään. Lykkäysajalta peritään vuosittain tarkistettavaa korkoa.

Verovirasto voi harkintansa mukaan tehdä asiakkaan kanssa eräänntyneiden verojen maksamisesta myös **maksujärjestelyn**. Maksamattomille veroille tehdään maksuohjelma ja maksuajalta peritään viivekorko. Verot on maksettava maksuohjelmassa määrättyinä eräpäivinä. Maksujärjestelyn saamiseen vaikuttavat mm. maksamatta jätettyjen verojen määrä, pyydetyn maksuajan pituus ja asiakkaan aikaisempi

maksukäyttäytyminen. Maksujärjestelyyn ei ryhdytä, jos:

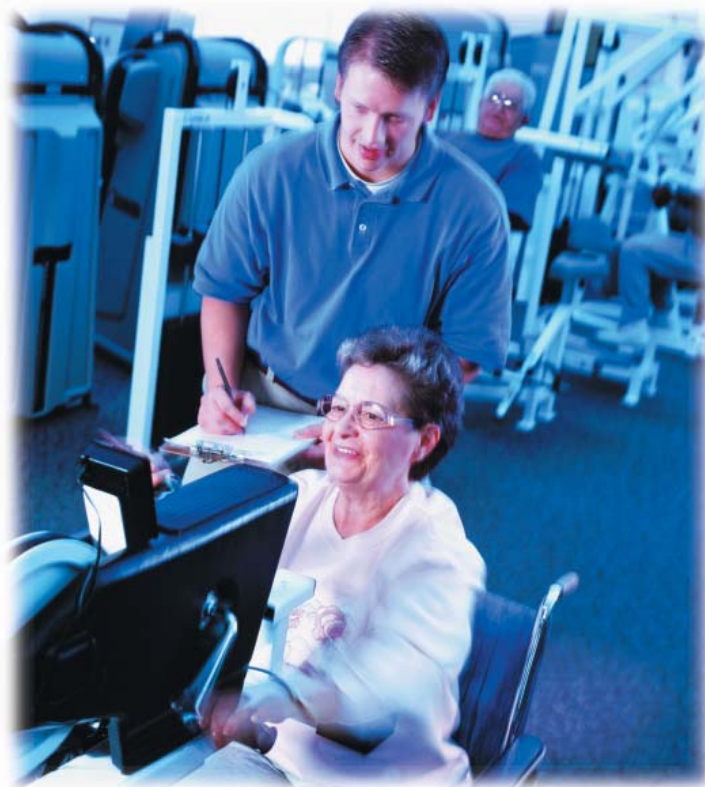
- kaikkia lakisääteisiä veroilmoituksia ei ole annettu verovirastolle,
- eräänntyntä veron ennakkoa on edelleen maksamatta,
- veroviraston kanssa aikaisemmin tehtyyn maksujärjestelyyn sisältyneitä veroja on edelleen maksamatta.

Uudet verot on maksettava ja niitä koskevat ilmoitukset annettava laissa säädettyinä ajankohtina.

Veroviranomaisten käytäntö on kuitenkin yksi merkittävimmistä sovintoratkaisuja vaikeuttavista tekijöistä. Verottaja on koulutustilaisuuksissa korostanut, että veroviranomainen ei yleensä suostu vapaaehtoiseen maksuohjelmiin, jotka kestävät pidempään kuin vuoden. Mikäli verovelat ovat jo ehtineet ulosottoon, veroviranomainen suostuu harvoin ulosottopeirinnän keskeyttämiseen, jotta vapaaehtoinen maksuohjelma voisi alkaa. **Jos yrittäjällä tulee vastaan tilanne, jossa hän joutuu panemaan maksuvelvoitteitaan tärkeysjärjestykseen, pitäisi verojen ja muiden julkisten maksujen olla aina etusijalla.** Joskus vaikuttaa siltä, että velaton yritys on eräänlainen myytti. Esimerkiksi pankkilainojen taikka muiden yksityisten velvoitteiden maksaminen mahdollisimman nopealla aikataululla (usein velkojan määräämin ehdoin) ei pitäisi olla elinkeinonharjoittajalle itseisarvo. Jouston mahdollisuus yksityisissä velvoitteissa tulisi ainakin selvittää, koska yritys ei voi olla kokonaan velaton. Vaikka muita velkoja ei olisikaan, yrityksellä on ainakin ennakoita ja ALV-velkaa.

Verovelkojen perinnästä vastaavien verovirastojen käytäntö on vaihtelevaa. Edellä selostettu ”yhden vuoden maksimi” ei perustu lakiin. Jos velallinen esittää ennen ulosoton viireilletuloa uskottavan ja mieluummin julkisten maksujen vanhentumisaikojen (5 vuotta) rajoissa pitäytyvän esityksen velkojen maksusta, on mahdollista, että ulosottoon taikka konkurssiin ei ryhdytä. Kuntien talous- ja velkaneuvojat avustavat yksityishenkilöiden lisäksi myös elinkeinonharjoittajia sovintoesitysten laatimisessa.

Maksuhäiriömerkinnät

Luottotietojen käsittelystä on säädetty **luottotietolaissa**. Tililuottoon tai luottokorttiin liittyvä maksuhäiriö (LKP) sekä kertaluottoon tai osamaksusopimukseen liittyvä maksuhäiriö (OSP) tallennetaan kahden vuoden ajaksi luottotietorekisteriin. Yleisiä velkomusasioiden maksuhäiriömerkintöjä ovat yksipuolinen tuomio velkomusasiassa (YVK) sekä ulosottomenettelyssä todettu varattomuus (UMV). Tallennusaika velkomusasioissa on 3 vuotta. Myös verottajan julkaisemat tilittämättömät veronpidätykset ja ALV-erät (UM) ovat luottotietorekisterissä velkomusasioita. Vekseli- ja trappaprotastien tallennusaika on myös 3 vuotta.

Konkurssia koskevat tiedot poistetaan luottotietorekisteristä viiden vuoden kuluessa konkurssin alkamisesta. Tiedon poistuminen määräytyy konkurssin päättymissyyntä perusteella. Konkurssi rauennut varojen puutteeseen (KR) poistetaan kolmen vuoden kuluttua konkurssin alkamisesta. Yrityssaneerausta koskevien tietojen poistuminen määräytyy saneerauksen päättymissyyntä perusteella. Tiedot

poistetaan luottotietorekisteristä kuukauden kuluessa siitä, kun vastaavat merkinnät on poistettu oikeusrekisterikeskuksen pitämästä **konkurssi- ja yrityssaneerausrekisteristä**. Liiketoimintakiellon tallennusaika on kiellon kesto + 3 vuotta.

Maksuhäiriön tallennusaika voi pidentyä, mikäli rekisteröidylle rekisteröidään uusi häiriö tallennusaikana. Jos merkinnän aiheuttaneen laskun hoitaa nopeasti, eikä uusia maksuhäiriömerkintöjä tule, aika voi lyhentyä kahteen vuoteen. Sama velka ei voi aiheuttaa useita merkintöjä.

Maksuhäiriömerkintä rajoittaa toimintakykyä monin tavoin ja saattaa joissain tilanteissa tehdä yritystoiminnan jatkamisen käytännössä mahdottomaksi. Merkintä yleensä estää lainojen (opintolaina mukaan lukien) saamisen. Lisäksi vuokra-asunnon, puhelinliittymän ja vakuutuksien hankkiminen mutkistuu huomattavasti.

Myös yrityksellä on oikeus selvittää, mitä tietoja siitä ja sen vastuuhenkilöistä on tallennettu luottotietorekisteriin.

Maksukyvyttömyysmenettelyt

Suomen lainsäädännössä on kolme rinnakkaista maksukyvyttömyysmenettelyä: konkurssi, yksityishenkilön velkajärjestely ja yrityksen saneeraus. Yhteistä eri menettelyille on velallisen maksukyvyttömyys ja kollektiivinen täytäntöönpano. Menettelyissä selvitetään velallisen koko taloudellisen aseman varoineen ja velkoineen. Siinä missä konkurssi päättyy toiminnan loppumiseen ja likvidaatioon, eli varojen jakamiseen velkojille, yksityishenkilön velkajärjestely ja yrityksen saneeraus tähtäävät velallisen toimintakyvyn palauttamiseen.

Yrityksen saneerausmenettely velkajärjestelymahdollisuuksiin on soveltamisalaltaan yleinen ja koskee kaikenlaista yritystoimintaa. Eri yhtiömuotojen ja muiden laissa tarkoitettujen yhteisöjen lisäksi myös yksityiset elinkeinonharjoittajat kuuluvat yrityssaneerauslain piiriin. Lain piiriin eivät kuulu pelkästään kaupparekisteriin merkityt yksityiset elinkeinonharjoittajat, vaan elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan tässä yhteydessä myös ammatin sekä maatilatalouden ja ka-

lastuksen harjoittajaa. Lakia säädettäessä etenkin saneerausmenettelyn mukaisten velkajärjestelyjen katsottiin voivan olla sangen tarpeellisia myös pienten yritysten kannalta.

Elinkeinonharjoittajana toimiva luonnollinen henkilö voi tulla saneerausmenettelyn piiriin silloin, kun hänellä on kyseeseen elinkeinotoimintaan liittyviä taloudellisia vaikeuksia. On huomattava, että jos saneerausvelallisena on **luonnollinen henkilö**, saneerausmenettelyn piiriin tulevat myös yksityistalouden velat. Jos elinkeinoa harjoittava luonnollinen henkilö joutuu vaikeuksiin pääasiassa yksityistalouteensa liittyvien velkojen vuoksi, kysymykseen voi tulla yksityishenkilön velkajärjestely erityisin edellytyksin.

Yhtiömuodossa harjoitettavassa yritystoiminnassa ainoastaan itse yhtiö voi olla saneerausmenettelyn kohteena. Henkilöyhtiön yhtiömies ja osakeyhtiön osakkeenomistaja voivat edellytysten täytyessä kuulua yksityishenkilön velkajärjestelyn piiriin.

Yrityssaneeraus

Yleistä

Yrityssaneerauksen tavoitteena on taloudellisissa vaikeuksissa olevan velallisen jatkamiskelpoisen yritystoiminnan tervehdyttäminen tai sen edellytysten turvaaminen ja velkajärjestelyjen aikaansaaminen. Toisin kuin konkurssissa, jossa määräysvalta siirtyy konkurssipesän hallinnolle, yrityssaneerauksessa velallinen säilyttää määräysvaltansa yrityksessä. Saneerausmenettelyn aikana velallisen on kuitenkin pyydettävä selvittäjän suostumus liiketoiminnan kannalta ratkaiseviin päätöksiin.

Saneeraukseen voi hakeutua vaikka konkurssihakemus olisi jo vireillä (noin 40 prosentissa saneeraushakemuksista konkurssihakemus on jo vireillä). Konkurssihakemuksen käsittelyä lykätään kunnes nähdään aloitetaanko saneeraus. Jos saneeraus aloitetaan, konkurssihakemus raukeaa; jos saneeraushakemus hylätään, konkurssia jatketaan.

Saneerausmenettely alkaa aloittamispäätöksellä, jolloin velallinen asetetaan maksu- ja perintäkieltoon. Velalliseen ei saa kohdistaa toimenpiteitä ennen menettelyn aloittamista syntyneen velan perimiseksi tai sen suorittamisen turvaamiseksi.

Tuomioistuimessa käsiteltävän saneerausmenettelyn haittapuolena on kielteinen julkisuus. Saneeraukseen liittyvän julkisuuden vuoksi menettely soveltuu ehkä parhaiten yritykselle, jonka toiminnan jatkuvuudella on merkitystä myös asiakasyrityksille (jotka usein ovat myös velkojia), ts. yrityksellä on erityisosaamista ja tietotaitoa. Saneerausmenettely yleensä soveltuu yritykselle, jolla on niukasti realisoitavaa omaisuutta.

Mikäli velallinen haluaa saneerausmenettelyssä säilyttää asunnon, vakuudettomia velkoja on pystyttävä maksamaan määrällä, joka vastaa asunnon velatonta arvoa. Käytännössä velallinen voi joutua valintatilanteeseen: luopuako yritystoiminnasta vai omistusasunnosta.

Ennakkoperintärekisteristä poistaminen voi aiheuttaa vaikeita ongelmia saneerausohjelman toteutumiselle.

Yrityssaneerauslaissa ei ole ehdotonta määrystä yrityksen palauttamisesta ennakkoperintärekisteriin, kun saneerausmenettely aloitetaan tai yrityksen velkojat saavat saneeraus-suojan. Yrityssaneerussuojan v. 2007 muutosta valmisteltaessa esitettiin, että yritystä ei saisi saneerausmenettelyn alettua poistaa ennakkoperintärekisteristä. Suositus ei kuitenkaan korjaa varsinaista ongelmaa, eli rekisteristä poistetun sinne palauttamatta jättäminen.

Esimerkiksi yrityssaneerauksiin erikoistuneita asianajajia voi hakea Suomen Asianajaliiton internetsivuilta

www.asianajajat.fi

valikosta "Hae asianajaja".

Saneerausmenettely pähkinänkuoressa

www.yrityssaneerausyhdistys.fi

Yrityssaneerauksen tarkoitus, edellytykset ja esteet

1. Tarkoitus

Taloudellisissa vaikeuksissa olevan jatkamiskelpoisen yritystoiminnan tervehdyttäminen.

2. Edellytykset menettelyn aloittamiselle

- Vähintään 2 velkojaa, joilla vähintään 1/5 velkapääomasta ja jotka eivät ole velallisen läheisiä, hakevat yhdessä velallisen kanssa tai puoltavat velallisen hakemusta tai
- velallista uhkaa maksukyvyttömyys tai
- velallinen on maksukyvytön, eikä saneeraukselle ole esteitä

3. Esteet

- yritys on konkurssissa tai selvitystilassa

- on todennäköistä, ettei ohjelmalla voida poistaa maksukyvyttömyyttä tai sen uusiutumista muuten kuin tilapäisesti
- on todennäköistä, etteivät varat riitä saneerauskuluihin ja menettelyn alkamisen jälkeisiin velkoihin
- yrityksen kirjanpito oleellisesti puutteellisessa kunnossa
- on perusteltu syy olettaa, että hakemuksella pyritään pääasiallisesti velkojan perintätoimien estämiseen tai muuhun velkojan tai velallisen oikeuden loukkaamiseen
- on perusteltu syy olettaa, ettei ohjelmaa saada aikaan tai vahvistettua

Hakemusvaihe

1. Hakija

- hakijana on maksukyvytön tai maksukyvyttömyysuhan alla oleva elinkeinonharjoittaja, avoin yhtiö, kommandiittiyhtiö, osakeyhtiö, asunto-osakeyhtiö, osuuskunta tai taloudellista toimintaa harjoittava yhdistys
- hakijan toiminta omaa osittain tai kokonaan kannattavan liiketoiminnan edellytykset
- Yrityksen koko toiminta on saneerattavissa, pelkkään velkojen leikkaamiseen suhtaudutaan kriittisesti; saneeraushakemuksessa tulee tai ainakin on hyvä olla alustava visio mahdollisista tai välttämättömistä saneeraustoimenpiteistä ja niiden vaikutuksista talouteen ja toimintaan. Pyrkimys on osoittaa se, että yrityksen toiminta on saneerauskelpoinen ja vähintäänkin saatettavissa kannattavaksi.
- yhtiötä ei ole asetettu konkurssiin tai selvitystilaan eikä laissa mainittuja esteitä ole

2. Hakemus

- yrityssaneerausta haetaan kirjallisesti yhdessä ”saneeraustuomioistuimiksi” määritellyistä käräjäoikeuksista, joita on 19
- hakemuksen voi tehdä yritys tai velkoja(t), myös yhteishakemus on mahdollinen;
- hakemus on vapaamuotoinen, mutta sen tulee vastata liitteineen yrityssaneerauslain ja -asetuksen minimivaatimuksia

- hakemukseen voidaan sisällyttää väliaikaisten maksuperintä-, vakuudenasettamis- ja täytäntöönpanokieltojen vaatimus ja, mikäli perustellut syyt ovat olemassa, oikeus määrätä kiellot erillisellä päätöksellä

3. Välivaihe (= hakemuksen ja aloituspäätöksen välinen aika)

- yrityksen toimintaa jatketaan normaalisti
- mahdollisten toiminnan saneerausten suunnittelu ja toteutus tulisi heti aloittaa
- Mikäli väliaikaiset kiellot ovat voimassa, ennen kieltojen asettamista syntyneitä maksuja ei saa maksaa, ulosotoviranomaiset eivät saa suorittaa perintää eikä ko. veloille saa asettaa vakuutta sekä mahdolliset muut täytäntöönpanot tulee keskeyttää.

4. Hakemuksen käsittely oikeudessa

- oikeus pyytää suuremmilta velkojilta saneerauksen aloittamisesta lausumat (mikäli velkojat, joiden saatavat ovat yli 80 % koko velkapääomasta, vastustavat hakemusta, aloittamispäätöksen saaminen on korostetun vaikeaa)
- velkojen tekemiin vastustaviin lausumiin saadaan antaa vastineet
- aloittamispäätös tehdään pääsääntöisesti oikeuden kansliakäsittelyn jälkeen
- ristiriitaisissa ja epäselvissä tilanteissa, yleensä jonkun asianosaisen pyynnöstä, oikeus järjestää istuntokäsittelyn, jonka jälkeen oikeus päättää menettelyn aloittamisesta tai hakemuksen hylkäämisestä

Menettelyvaihe

(= aloituspäätöksen ja ohjelman vahvistamisen välinen aika)

1. Toiminnan jatkuminen ja -saneeraaminen

- päättäessään saneerausmenettelyn aloittamisesta oikeus määrää menettelylle selvittäjän, jonka valvonnassa yrityksen toiminta jatkuu
- selvittäjä tekee tarvittavat ilmoitukset laissa ja oikeuden aloituspäätöksessä määrätyille tahoille
- selvittäjä laatii perusteellisen selvityksen yrityksen tilas-

ta ja ilmoittaa siitä velkojille ja muille asiaan osallisille (ns. taloudellinen selvitys)

- Selvittäjä laatii yhteistyössä päävelkojien ja velallisen kanssa ehdotuksen saneerausohjelmaksi, joka sisältää esityksen toiminnalliseksi saneeraukseksi sekä esityksen tehdyistä ja mahdollisesti vielä tehtävistä taloudellisista, toiminnallisista tai muista toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista toimintaan, ohjelma-ajan määrittämisen, ehdotukset saneerausvelkojen leikkauksesta ja velkojen maksua koskevan ohjelman velkoja-/velkakohteisesti sekä ehdotuksen valvoijasta ja velkojien keskinäisestä ryhmäjaosta.
- asiaan osalliset voivat laatia oman(t) saneerausohjelmaehdotuksen, mikä on kuitenkin käytännössä harvinaista
- Oikeus voi määrätä menettelyajaksi velkojatoimikunnan, joka toimii selvittäjän apuna ja hyväksyy selvittäjän palkkion. Jollei velkojatoimikuntaan ole, selvittäjän palkkiosta päättää menettelyn päätteeksi tuomioistuin.

2. Saneerausohjelman käsittely

- asianosaisten kuuleminen ohjelmaehdotuksesta; väitteet ja lausunnot
- saatavien riitautukset ja niiden käsittely
- ehdotuksen mahdollinen muuttaminen
- äänestysmenettely lopullisesta ehdotuksesta tai ehdotuksista

Saneerausohjelman vahvistaminen ja ohjelmavaihe

- ehdotuksen saatava pääsäännön mukaan yli puolen äänestykseen osallistuvista velkojista (pääluku) ja velkapääomasta (euromäärä) kannatus jokaisessa velkojarhmässä

- toissijaisesti ehdotus voidaan hyväksyä, jos ohjelman puolesta on äänestetty vähintään yhdessä velkojaryhmässä ja kaikkien puolesta äänestäneiden velkojien velkamäärä edustaa vähintään 20 %:ia kaikista tunnetuista äänestäneiden velkojien saatavista (+ tietyt erityisehdot) ja YSL 54 §:n muut ehdot täyttyvät
- tietyissä tilanteissa ohjelmaa ei voida edellä mainittujen ehtojen vallitessaan vahvistaa (esim. ehdotus käsitelty lain vastaisesti tai tietynlainen rikollinen menettely)
- selvittäjä laatii äänestys selvityksen
- asianosaisten kuuleminen vielä tarvittaessa
  - vahvistamisedellytysten tutkinta oikeudesta saatujen lausumien pohjalta
  - päätös ohjelman vahvistamisesta ja vahvistamatta jättämisestä
  - oikeus määrää ohjelmalle valvojan
- yrityssaneeraus prosessuaalisena menettelynä lakkaa ohjelman vahvistamiseen, jonka jälkeen yritys palaa juridisesti ns. normaalitilaan, joskin sillä on saneerausohjelman mukaiset ehdot toteutettavanaan
- yrityksen toiminta jatkuu vähintään saneerausohjelman mukaisesti ja toiminnan on oltava kannattavaa viimeistään ohjelmassa esitetystä aikataulusta
- valvoja valvoo, että velkojille maksetaan ohjelman mukaiset suoritukset
- valvoja raportoi ohjelman mukaisesti yrityksen taloudellisen tilan kehityksestä velkojille ja muille asiaan osallisille ja suorittaa ohjelman ylittävän tuloksen jakamisen yritykselle ja velkojille
- valvoja ilmoittaa ohjelman päättymisestä velkojille, muille asiaan osallisille ja käräjäoikeudelle.

Yrityssaneerauslaissa on säädetty myös mahdollisuus **yksinkertaistetuksi saneerausmenettelyksi**. Yksinkertaistetussa menettelyssä ehdotus saneerausohjelmaksi voidaan tietyin edellytyksin vahvistaa poikkeamalla ehdotuksen käsittelyä koskevista menettelysäännöksistä.

Yksityishenkilön velkajärjestely

Vaikka velkajärjestely on tarkoitettu ratkaisuksi yksityistalouden ongelmiin, myös elinkeinotoimintaa harjoittavalle velalliselle voidaan myöntää yksityishenkilön velkajärjestely. Palkkatyön ja yritysmuotoisen toiminnan väliset rajat ovat hämärtyneet ja yhä useammat työskentelevät perinteisen palkkatyön ja yrittäjyyden välimaastossa. Monet työllistävät itsensä ammatinharjoittajina ja tarjoavat työpanostaan samanaikaisesti usealle työnantajalle. Tällaiselle yritystoiminnalle voi usein olla ominaista toimintaan liittyvien velkojen ja toiminnassa käytettävän varallisuuden vähäisyys. Tällöin varallisuus yleensä muodostuu ulosmittauksessa erottamisella suojatuista välttämättömistä työvälineistä. Jos elinkeinotoimintaa harjoittavan henkilön velkaantuminen tällaisissa tapauksissa liittyy pääosin hänen yksityistalouteensa, ei ole pidetty perusteltuna asettaa häntä velkajärjestelyssä eri asemaan kuin esimerkiksi palkansaajan asemassa olevaa yksityistä henkilöä.

Velkajärjestelylaissa tarkoitettuja elinkeinonharjoittajia ovat:

- yksityinen elinkeinon- ja ammatinharjoittaja,
- henkilöyhtiön vastuunalainen yhtiömies, eli avoimen

yhtiön yhtiömies ja kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies sekä

- osakeyhtiön johtoon kuuluva osakkeenomistaja.

Yhtiömuotoisessa toiminnassa elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan henkilöä, jolla on aktiivinen ja merkittävä rooli sekä yhtiön omistajana että yhtiön juoksevassa toiminnassa. Esimerkiksi pörssiyrityksen toimitusjohtaja tai osakkeita omistava hallituksen jäsen eivät ole velkajärjestelylaissa tarkoitettuja elinkeinonharjoittajia.

Velkajärjestely voidaan myöntää elinkeinotoiminnan harjoittajalle, jonka velkaongelmat liittyvät pelkästään yksityistalouteen. Myös aiemmin harjoitetun, päättyneen yritystoiminnan velat ovat yksityisiä velkoja.

On mahdollista, että elinkeinotoimintaa harjoittavalla velallisella ei ole sellaisia elinkeinotoimintaan liittyviä taloudellisia ongelmia, joiden vuoksi yrityksen saneeraus olisi tarpeen. Toiminta voi olla kannattavaa ja se saattaa olla muita vaihtoehtoja parempi tai ainoa mahdollinen tulolähde velalliselle. Velkojen kannalta voi olla kannattavampaa se, että

elinkeinonharjoittaja voi jatkaa ansiotoimintaa ja käyttää siitä saatuja tuloja yksityisvelkojensa maksamiseen kuin että toiminta lopetetaan, jolloin elinkeino-omaisuuden myynnistä saadut varat voivat mennä ensisijaisesti yritysvelkojen tyydyttämiseen ja velallinen jää työttömäksi. Velkajärjestely koskee näissä tapauksissa vain velallisen yksityistalouteen liittyviä velkoja. Elinkeino toimintaan liittyvät velat on nimenomaisesti suljettu velkajärjestelyn ulkopuolelle

Elinkeinonharjoittajaa koskevat erityiset edellytykset

Velkajärjestelylaissa on säädetty lisäedellytykset parhaillaan elinkeinotoimintaa harjoittavan henkilön velkajärjestelylle. Näitä lisäedellytyksiä ei ole sidottu velkaantumisen syyhyn, vaan elinkeinotoiminnan taloudelliseen tilaan.

Velalliselle, joka harjoittaa elinkeinotoimintaa yksityisenä elinkeinon- tai ammatinharjoittajana, voidaan myöntää velkajärjestely vain, jos:

- 1) velallisella ei ole kyseisestä elinkeinotoiminnasta aiheutuneita velkoja tai niitä on vähän ja hänen yksinomaan tai pääasiallisesti tässä elinkeinotoiminnassa käytettävä varallisuutensa on vähäinen (pienimuotoisuuden edellytys); tai
- 2) kyseiseen elinkeinotoimintaan liittyviä velkoja on enemmän kuin vähän mutta niitä ei ole eräänntyneinä maksamatta ja velallinen kykenee maksamaan elinkeinotoimintaan liittyvät velat toiminnasta saatavilla tuloilla sitä mukaa kuin ne eräänntyvät (maksukykyisyyden edellytys).

Velalliselle, joka harjoittaa elinkeinotoimintaa avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön henkilökohtaisesti vastuunalaisena yhtiömiehenä, voidaan myöntää velkajärjestely, jos:

- 1) yhtiö on maksukykyinen eikä sitä uhkaa maksukyvyttömyys; tai
- 2) yhtiön osalta on vireillä yrityksen saneeruksesta annetussa laissa tarkoitettu menettely.

Elinkeinotoimintaa harjoittavan hakijan on täytettävä velkajärjestelyhakemukseen sisältyvä

elinkeinonharjoittajan tulokset

(liite 1) ja siihen liittyvä selvitys velkajärjestelyn lisäedellytyksistä. Lomakkeet löytyvät oikeuslaitoksen internetsivulta

www.oikeus.fi.

Kyseisen lomakkeen täyttäminen vaatii yleensä yhteistyötä kirjanpitäjän kanssa. Lomakkeessa korostuu tulevaisuuteen suuntautuva kassavirtojen ennakointi. Jos elinkeinonharjoittajalla ei ole yrityksen perustamisesta alkaen ollut tuntumaa puheena olevaan seurantaan, uutta toimintatapaa on vaikea omaksua, kun maksuongelmat ovat jo ajankohtaistuneet. Talous- ja velkaneuvojalla ei ole mahdollisuuksia ryhtyä laittamaan kirjanpitoa uudelleen.

Elinkeinonharjoittajan lisäedellytyksiin liittyvä tärkeä rajanveto on kysymys saman toiminnan jatkamisesta. Päätyneessä elinkeinotoiminnassa syntyneet velat ovat velkajärjestelyn piiriin kuuluvia velkoja. Jos velallinen aikaisemman yritystoiminnan lopetettuaan jatkaa yritystoimintaa **samalla alalla**, velkajärjestelyssä voidaan joutua arvioimaan sitä, onko tosiasiaassa kysymys saman toiminnan jatkamisesta. Velkajärjestelyä ei ole tarkoitettu edelleen jatkettavasta yritystoiminnasta aiheutuvien velkojen järjestelyyn. Jos kysymys on saman toiminnan jatkamisesta, myös aikaisemmassa yrityksessä syntyneet velat katsotaan käynnissä olevaan toimintaan liittyviksi veloiksi. Samalla toimialalla jatkamisen ei kuitenkaan sinänsä tarvitse johtaa lisäedellytysten soveltamiseen. Arvioinnissa on kiinnitettävä huomio eri näkökohtiin.

Tulojen paraneminen - lisäsuoritusvelvollisuus

Henkilö voi myös velkajärjestelyn aikana aloittaa yritystoiminnan. Pääsääntöisesti velallinen ei saa velkaantua velkajärjestelylain mukaisen maksuohjelman aikana. Välttääkseen kielteiset seuraamukset, velallisen on kyettävä näyttämään, että esimerkiksi maksuohjelman aikana perustetun yrityksen toimintaa varten otettu velka on ollut välttämätön velallisen toimeentulon kannalta. Ongelmia voivat aiheuttaa myös lisäsuoritusvaatimukset.

Mikäli velallisen tulot yritystoiminnan johdosta parantuvat merkittävästi maksuohjelmassa vahvistettuihin tuloihin verrattuna, velallinen joutuu maksamaan lisäsuorituksia maksuohjelmassa vahvistetuille velkojille. Lisääntyneet tulot menevät siis velkajärjestelyn piiriin kuuluvien velkojen hyväksi, mikä vaikeuttaa uuden velan hoitamista.

Velkajärjestelyn lisäsuoritusjärjestelmän kannustavuutta on pyritty lisäämään siten, että myös yrittäjät kokisivat järjestelyn tarkoituksenmukaiseksi. Jos velallisen tulot kasvavat maksuohjelmaan merkittäviin tuloihin verrattuna kalenterivuoden aikana vähintään asetuksella vuosittain säädetävän määrän (v. 2008 851 euroa), velallisen on käytettävä

velkojensa suoritukseksi puolet säädetyn määrän ylittäväs-
tä osasta. Lisäksi velallisen lisätuloista vähennetään ensin
sellaiset työmatkakulut ja muut välittömästi tulojen hank-
kimisesta aiheutuneet menot, joita ei ole otettu huomioon
maksuohjelmassa.

Velkajärjestelyn suhde konkurssiin

Jos velkoja on hakenut velallisen asettamista konkurssiin ja
velallinen ennen konkurssiin asettamista hakee velkajärjes-
telyä, konkurssihakemuksen käsittely on lykättävä, kunnes
päätös velkajärjestelyn aloittamisesta on tehty. Samoin on

meneteltävä, jos velkoja hakee velallisen asettamista kon-
kurssiin velallisen velkajärjestelyä koskevan hakemuksen
ollessa vireillä. Konkurssihakemus raukeaa, jos velkajärjes-
tely päätetään aloittaa. Velkajärjestelyn aloittamisen jälkeen
tehty konkurssihakemus velkajärjestelyn piiriin kuuluvasta
velasta on tehoton.

Konkurssissa olevan velallisen velkajärjestelyhakemus voi-
daan ottaa tutkittavaksi vasta sitten, kun konkurssissa on
vahvistettu pesäluettelo. Tällöin konkurssissa on saatu riit-
tävä selvitys siitä, mitä velallisen omaisuutta (esim. velan va-
kuutena oleva omistusasunto) kuuluu konkurssitäytäntöön-
panon piiriin, eikä velkajärjestelyhakemuksen käsittelylle ole
konkurssista johtuvaa estettä.

Konkurssi

Elinkeinotoiminnastaan kirjanpitovelvollinen yrittäjä voi-
daan melko vaivattomasti ja nopealla aikataululla hakea
konkurssiin. Esimerkiksi erääntynyt ja maksamaton lasku
voi jo kahdeksantena päivänä eräpäivästä olla perusteena
konkurssihakemukselle. Konkurssilain mukaan konkurssiin
asettamista voi vaatia velkoja, jonka saatava velalliselta pe-
rustuu lainvoimaiseen tuomioon, ratkaisuun tai muuhun
täytäntöönpanoperusteeseen taikka velallisen allekirjoitta-
maan sopimukseen, jota velallinen ei ilmeisen perustellusti
kiistä.

Oletus maksukyvyttömyydestä: Velallista on pidettävä mak-
sukyvyttömänä, jos velallinen ilmoittaa olevansa maksuky-
vytön eikä ilmene erityisiä syitä olla hyväksymättä velallisen
ilmoitusta. Velallista on pidettävä maksukyvyttömänä myös,
jos

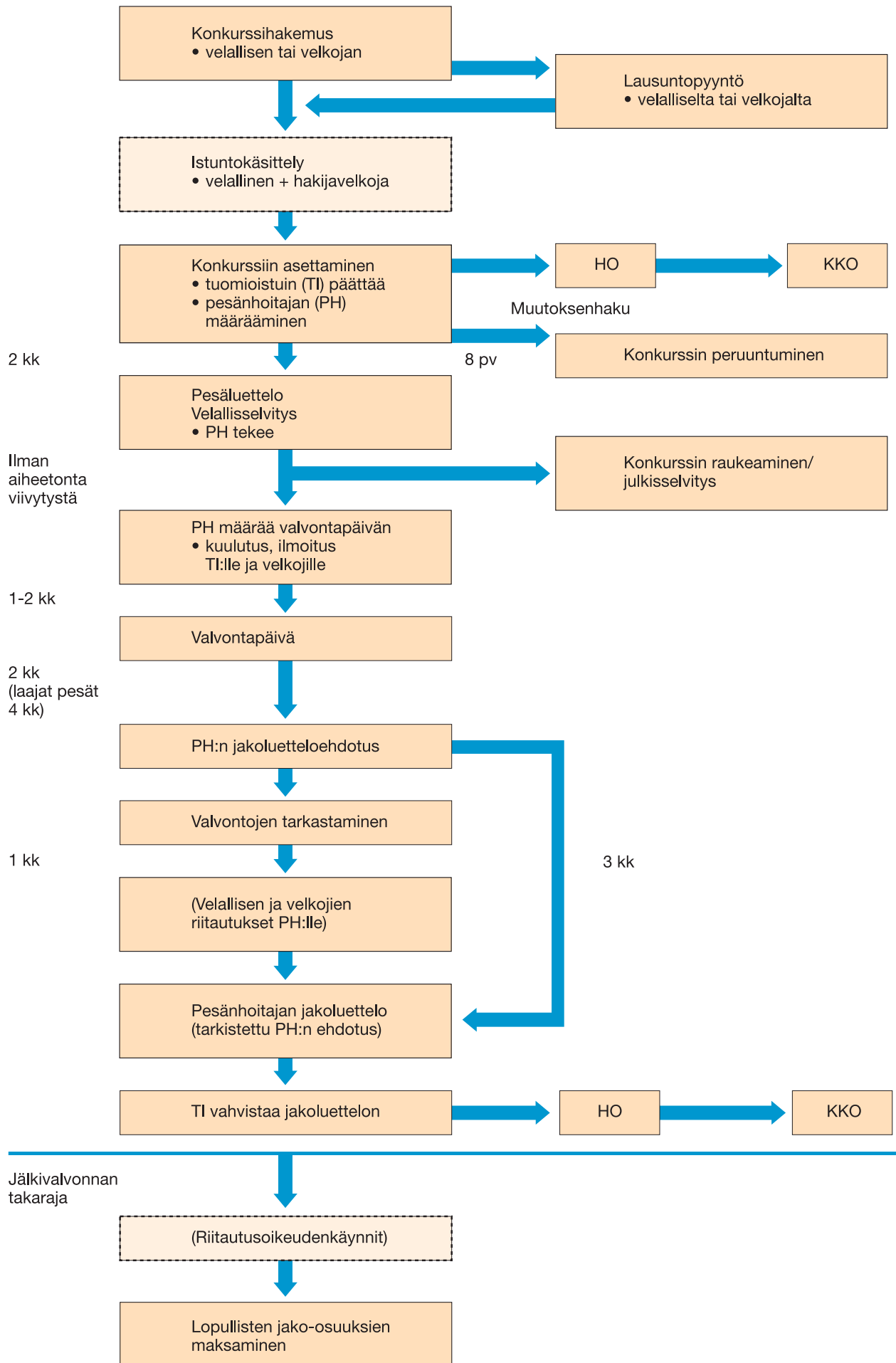
- 1) velallinen on lakkauttanut maksunsa;
- 2) ulosotossa on 6 kk ennen konkurssihakemuksen teke-
mistä ilmennyt, ettei velalliselta kerry varoja saatavan täy-
deksi suorittamiseksi; tai

3) velallinen, joka on tai on viimeisenä vuonna ennen kon-
kurssihakemuksen tekemistä ollut liiketoiminnastaan kirjan-
pitovelvollinen, ei viikon kuluessa velkojan maksukehotuk-
sen saatuaan ole maksanut velkojan selvää ja erääntynyttä
saatavaa.

Velkojan on annettava 3-kohdassa tarkoitettu maksukehotus
velalliselle todisteellisesti tiedoksi taikka haastemiestä käyt-
täen. Mikäli velallista ei tavoiteta, haastemiehen tiedoksian-
to voidaan pätevästi antaa perheenjäsenelle tai liikkeessä
työskentelevälle henkilölle. Maksukehotuksessa on mainit-
tava saatavan peruste ja määrä. Lisäksi siinä on ilmoitetta-
va, että velkoja voi vaatia velallisen asettamista konkurssiin,
jollei velkaa makseta määräajassa maksukehotuksen saami-
sesta. Maksukehotukseen perustuvaa konkurssihakemusta
ei voi enää tehdä, jos aikaa on kulunut enemmän kuin kol-
me kuukautta kehotuksen antamisesta. Seuraavassa, kon-
kurssiasiamiehen kotisivuilta

www.konkurssiasiamies.fi

löytyvässä kaaviokuvassa selostetaan konkurssimenettelyn
vaiheet pääpiirteittäin.

Yritystoiminnan hallittu alasajo?

Kaikkien yritysten toiminta päättyy ennemmin tai myöhemmin, ainoastaan toiminnan päättymisen syyt vaihtelevat. Yritystoiminnan oikea-aikainen lopettaminen mahdollistaa elinkeinotoiminnan velvoitteista selviytymisen kohtuullisessa ajassa ja parhaassa tapauksessa ilman maksuhäiriömerkintöjen aiheuttamaa huomattavaa haittaa. Kaottisten lopettamistilanteiden taustalla on usein tappiollisen toiminnan itsepintaista jatkamista sekä hallitsematonta velkaantumista.

Yritystoiminta voi loppua myyntiin, konkurssiin tai muuhun liiketoiminnan lopettamiseen. Lopettamiseen liittyvät lomakkeet löytyvät patentti- ja rekisterihallituksen yritys- ja yhteisötietojärjestelmästä

www.ytj.fi.

Yrittäjyyden ei tarvitse olla lopullinen elämänvalinta, vaikkakin usein vaikuttaa siltä, että alanvaihto sujuu palkansaajalta kivottomammin elinkeinonharjoittajaan verrattuna.

On tärkeää hakea taloudellista neuvontaa riittävän ajoissa. Kuten aiemmin todettiin, verovelalle voidaan hankkia ja usein myös saada ”jatkoaikaa” esimerkiksi panemalla henkilö syytteen kirjantarkastuksesta ja/tai verorikkomuksesta. Tällöin normaalisti viiden vuoden kuluessa vanhenevan verovelan vanhentumisaika pitenee 15 vuodeksi (rikoksen johdosta tuomitun velan vanhentumisaika 20 vuodeksi, jos henkilö on tuomittu rikoksesta vankeusrangaistukseen). Toisinaan kirjantarkastuksen taustalla saattaa olla yksinomaan yrittäjän maksukyvyttömyys. Maksuvaikeudet ovat muodostuneet niin ylivoimaisiksi, että yrittäjä ei enää kykene maksamaan kirjantarkastajan palkkiota. Mikäli velallinen asuu kunnassa, jossa myönnetään rahoitusta sosiaaliseen luototukseen, on mahdollista, että yrittäjä voi saada luottoa esimerkiksi kirjantarkastajan palkkioiden maksamiseen, jolloin yritystoiminnan lopettaminen saattaa vielä onnistua riittävän aikaisessa vaiheessa. Myös ennaltaehkäisevän toimeentulotuen mahdollisuus tulisi selvittää. (Viimesijaisena vaihtoehtona voi vielä tulla kysymykseen seurakunnan dia-

koniarahaston avustusmahdollisuus. Avustuksia myöntävät tahot kuitenkin korostavat toimeentulotuen ensisijaisuutta. Lisäksi avustuksen myöntämisen kriteerit ovat melko tiukat.)

Aina ei yritystoiminnalle löydy jatkajaa, jolloin kannattavakin yritys joudutaan lopettamaan. Elinkeinotoiminnan lopettamisen seurauksena yrityksen varallisuus siirtyy yksityiseksi omaisuudeksi. Jos elinkeinotoiminnan varat ovat velkoja suurempia, lopettamisesta saattaa tulla kielteisiä veroseuraamuksia. Varallisuus voidaan kuitenkin verovelvollisen vaatimuksesta jaksottaa enintään viidelle vuodelle. Verovelvollisella on mahdollisuus hakea tulontasausta tuloverolain perusteella.

Lain mukaan yksityishenkilölle tai kuolinpesälle, joka on verovuonna saanut vähintään

2.500 euron suuruisen ansiotulon, joka on kertynyt etu- tai jälkikäteen kahdelta tai useammalta vuodelta ja joka on vähintään neljäsosa hänen verovuonna saamansa puhtaan ansiotulon yhteismäärästä, on tällaista kertatuloa verotettaessa verovelvollisen ennen verotuksen päättymistä esittämästä vaatimuksesta toimitettava tulontasaustus. Kahdelta tai useammalta vuodelta kertyneenä ansiotulona voidaan pitää muun muassa liikettä luovutettaessa saatua tuloa. Tuloverolain mukaan tulontasausta varten tulontasaamisen kohteena oleva kertatulo jaetaan niiden vuosien lukumäärällä, joilta tulon katsotaan kertyneen, kuitenkin enintään viidellä vuodella. Korkein hallinto-oikeus on ottanut tulontasaamiseen kantaa muun muassa seuraavassa päätöksessä:

KHO:2002-T-2102

A oli ollut toisena vastuunalaisena yhtiömiehenä kommandiittiyhtiössä, joka oli sen toiminnan verovuonna loppuessa saanut kertatuloa kaluston luovutusvoittona ja toimintavaroituksen purkautumisen johdosta. Katsottiin, että kertatulosta A:n ansiotuloksi jaettuun osuuteen voitiin soveltaa tulontasausta. Verovuosi 1998.

Osakeyhtiön lopettaminen

Osakeyhtiö voi lakata yhtiön purkamisen perusteella selvitystilamenettelyn kautta, konkurssin seurauksena, yhtiön sulautuessa toiseen yhtiöön tai jakautuessa täydellisesti taikka rekisteriviranomaisen poistettua yhtiön muutoin rekisteristä. Mainitut menettelyt selostetaan pääasiassa osakeyhtiölain 20 luvussa. Selvitystilamenettely alkaa joko yhtiökokouksen päätöksen, rekisteriviranomaisen määräyksen tai tuomioistuimen päätöksen perusteella. Selvitystilan aikana selvitetään yhtiön taloudellinen asema, lopetetaan yhtiön toiminta, muutetaan tarpeellisessa määrin yhtiön omaisuutta rahaksi ja maksetaan yhtiön velat. Tämän jälkeen netto-omaisuus jaetaan osakkeenomistajille. Rekisteriviranomaisen on selvitystilaan asettamisen sijasta poistettava yhtiö rekisteristä, jos yhtiön varat eivät riitä selvityskulujen maksamiseen tai varojen määrästä ei saada tietoa eikä osakkeenomistaja, velkoja tai muu ilmoita ottavansa vastatakseen selvitysmenettelyn kuluista. Mikäli osakeyhtiön pääoma on kokonaan menetetty, yhtiön hallitus vastaa kaikista yrityksen veloista.

Jos yhtiön hallitus havaitsee, että yhtiön oma pääoma on alle puolet osakepääomasta, hallituksen on viipymättä laadittava tilinpäätös ja toimintakertomus yhtiön taloudellisen tilan selvittämiseksi. Jos yhtiön oma pääoma on taseen mukaan alle puolet osakepääomasta, hallituksen on viipymättä kutsuttava yhtiökokous koolle päättämään toimenpiteistä yhtiön taloudellisen aseman tervehdyttämiseksi. Yhtiökokous on pidettävä kolmen kuukauden kuluessa tilinpäätöksen

laatimisesta. Jos hallitus havaitsee, että yhtiön oma pääoma on negatiivinen, hallituksen on viipymättä tehtävä osakepääoman menettämisestä rekisteri-ilmoitus. Osakepääoman menettämistä koskeva rekisterimerkintä voidaan poistaa yhtiön tekemän rekisteri-ilmoituksen perusteella, jos yhtiön oma pääoma on rekisteri-ilmoitukseen liitetyn tilintarkastajien tarkastaman taseen mukaan yli puolet osakepääomasta (osakeyhtiölaki 20 luku 23 §).

Yhtiökokouksen aloitteesta alkavaan selvitystilamenettelyyn tarvitaan pääsääntöisesti 2/3 enemmistö yhtiökokouksessa annetuista äänistä ja edustetuista osakkeista. Selvitystilasta päättäessään yhtiökokouksen on samalla valittava yksi tai useampi selvitysmies, joka korvaa yhtiön hallituksen ja mahdollisen toimitusjohtajan. Selvitysmiesten tehtävänä on ilmoittaa selvitystilapäätöksestä muutosilmoituksella kaupparekisteriin. Lisäksi selvitysmiesten on haettava rekisteriviranomaiselta julkista haastetta yhtiön tuntemattomille velkojille. Yhtiön omaisuus jaetaan julkisen haasteen määräpäivän jälkeen. Sitä ennen yhtiön varoista maksetaan tiedossa olevat velat ja pannaan varoja erilleen eräänymättömien ja riitaisten velkojen varalta. Tehtävän päätyttyä selvitysmiesten tulee tehdä lopputilitys, joka sisältää toimintakertomuksen sekä tuloslaskelman ja taseen, jonka tilintarkastaja tarkastaa. Selvitystilaan liittyvä lopputilitys on ilmoitettava kaupparekisteriin kahden kuukauden kuluessa siitä, kun asia on käsitelty yhtiökokouksessa. Lopputilitys ja yhtiön purkautumisen ilmoittaminen voidaan hoitaa yhdellä kertaa. Selvitystilassa oleva yhtiö ei voi tulla saneerausmenettelyn kohteeksi. Jotta saneerausmenettely voisi tulla kysymykseen, selvitystila on ensin lopetettava.

Maksukyvyttömyyden jälkeen?

Yrittäjyys voi olla yksi ratkaisu työllisyysongelmaan, mutta hyvin harvoin se tarjoaa ulospääsyä jo aktualisoituneesta tai uhkaavasta velkaongelmasta. Kuten edellä todettiin, yritystoimintaan liittyy yrittäjäriski. Riski on moninkertainen, mikäli alkavan yritystoiminnan taustalla ”kummittelevat” vanhat velat. Elinkeinotulosta voidaan ulosmitata 1/6, mikäli kyseessä on toistuvaisluonteinen tulo. Kertaluontoinen tulo voidaan ulosmitata kokonaisuudessaan. Ulosottoviranomaisen ei tarvitse tehdä vireilletuloilmoitusta ulosmittauksesta - yrityksen pankkitilin tyhjentämisestä voidaan ilmoittaa velalliseksi vasta jälkikäteen. Joissain tilanteissa ulosottomies voi käyttää elinkeinotulon ulosmittauksen yhteydessä ohjeistuksena vastaavalla alalla toimivan palkansaajan keskimääräistä vuosituloa.

On melko tavallista, että yrittäjyys syntyy ja lähtee liikkeelle yrittäjän suppeasta erityisosaamisesta. Ammatillista koulutusta ei ole taikka koulutus ei enää ole ajan tasalla. Usein koulutus on ainoa keino välttyä yritystoiminnan päättymistä seuraavalta pitkäaikaistyöttömydeltä. Yrittäjäopiston sivuilta

www.syo.fi

löytyy linkki esimerkiksi Noste-ohjelman kotisivuille

www.noste-ohjelma.fi.

Ohjelman tavoitteena on tukea vailla ammatillista tutkintoa olevien aikuisten osaamisen kehittämistä ja ammatillisten tutkintojen suorittamista. Ohjelma on tarkoitettu 30 - 59 -vuotiaille. Noste-opiskeluja voi suorittaa vuoden 2009 loppuun saakka.

Yritystoiminnassaan epäonnistuneisiin yrittäjiin ei enää lyödä rikollisen leimaa. Todennäköisesti 90-luvun alkupuolen lama kosketti joillain tavoin lähes koko Suomen väestöä. Nähtiin, että velkaongelmia voi tulla kenelle tahansa.

Tämän oppaan tavoitteena on käydä läpi yritystoiminnan pahimmat kipupisteet, jotta aloittavalla yrittäjällä olisi mahdollisuus aloitusvaiheen konsultoinnilla, osaavan kirjanpitäjän valinnalla, vakuutuksien avulla sekä velvoitteitaan priorisoimalla torjua uhkaavat maksuvaikeudet. Yrittäjyyden ei myöskään pidä olla loppuelämän kulkua määräävä realiteetti, vaan se voi monen muun asian tavoin olla vain yksi vaihe henkilön elämässä.

LÄHTEITÄ

Erkkilä, Mikko - Ojala, Johanna - Räike, Päivi: Juridiset asiakirjamallit, Edita, Helsinki 2007.

Koskelo, Pauliine: Yrityssaneeraus, Helsinki 1994.

Lehtinen, Mirva: koulutusmateriaali.

Lindberg, Pekka: Yrittäjä rehabilitaatiomenettelyssä, Helsingin hovioikeuspiirin laatuhanke 2007:

Insolvenssioikeuden kurssi.

Linnakangas, Esko - Myrsky, Matti: Elinkeinotulon verotus, Helsinki 2006.

Myllymäki, Arvo: Finanssivaltio-oikeus, Juva 2007.

Suomen Yrittäjä Sanomat lokakuu 2007.

Tuunanen, Mika - Hyrsky, Kimmo: Selvitys neuvonta- ja terveyttämispalveluiden tarjonnasta ja kehittämistarpeesta talousvaikeuksissa olevalle elinkelpoiselle yritystoiminnalle, KTM-julkaisu 11/2004.

Velkaneuvonta ry:n lausuma oikeusministeriön lainvalmisteluosastolle 19.5.2006.

Verotus-lehti 3/2006.

Oikeusministeriön 25.3.2004 vahvistaman kaavan mukainen
ELINKEINONHARJOITTAJAN TULOSELVITYS
 Velkajärjestelyhakemuksen liite

Asianumero

ELINKEINONHARJOITTAJA JA YRITYS

SUKUNIMI etunimet	
Yrityksen nimi kaupparekisterin tai aloittamisilmoituksen mukaan	
Yrityksen toimiala	
Toiminnan aloittamispv	
Yritysmuoto	
☐ Yksityinen liikkeen- tai ammatinharjoittaja	☐ Avoin yhtiö
☐ Kommandiittiyhtiö	☐ Osakeyhtiö
☐ Muu, mikä:	
Y-tunnus	

YRITYKSEN OMISTUSSUHTEET

Osakkaiden tai yhtiömiesten nimet	Asema yrityksessä	Omistusprosentti

YRITYSTOIMINNAN LAAJUUS

☐ Yritystoiminta on päätoimista	☐ Yritystoiminta on sivutoimista	☐ Puoliso työskentelee yrityksessä	☐ Puoliso ei työskentele yrityksessä
Yrityksessä työskentelevien muiden perheenjäsenten määrä:	kpl	Yrityksen työntekijöiden määrä:	kpl
Yrityksen liikevaihto / vuosimyynni:	€	Korkein alaiselle maksettu palkka:	€/kk
Yrityksen verotettava tulo kahdelta viimeiseltä vuodelta		Vuosi	Vuosi
Yrityksestä saava palkkatulo	Hakija €/kk	Puoliso €/kk	Muut perheenjäsenet €/kk
Yksityisottojen määrä edellisenä vuonna:		€	
Tilikauden voitto		€ +välittömät verot	€ = 0 €
Osakeyhtiön vapaan oman pääoman määrä		€	
Elinkeinonharjoittajan oma arvio yrityksestä tai ammatinharjoittamisesta elinkeinonharjoittajan perheelle tulevasta kuukausitulosta kuluvana ja seuraavana vuonna:		€/kk	
Lisätietoja			

ELINKEINOTOIMINTAA HARJOITAVAA VELALLISTA KOSKEVAT LISÄDELLYTYKSET

Yksityinen elinkeinon- tai ammatinharjoittaja:

Hakijalla ei ole elinkeinotoiminnasta aiheutuneita velkoja tai niitä on vähän ja hänen yksinomaan tai pääasiallisesti tässä elinkeinotoiminnassa käytettävä varallisuutensa on vähäinen,
 Kyseiseen elinkeinotoimintaan liittyviä velkoja on enemmän kuin vähän mutta niitä ei ole erääntyneinä maksamatta ja hakija kykenee maksamaan elinkeinotoimintaan liittyvät velat toiminnasta saatavilla tuloilla sitä mukaan kuin ne erääntyvät.

Elinkeinotoiminnan velat: € Elinkeinotoiminnan varat: €

Velallinen, joka harjoittaa elinkeinotoimintaa avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön henkilökohtaisesti vastuunalaisena yhtiömiehenä:

Yhtiö on maksukykyinen, eikä sitä uhkaa maksukyvyttömyys.
 Yhtiön osalta on vireillä yrityksen saneerauksesta annetussa laissa tarkoitettu menettely.